TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

Haziran-Temmuz : 1987 Sayı : 213-214

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU KARARI:

6 EYLÜL'deki HALK OYLAMASINA

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

Haziran-Temmuz 1987

Sayı : 213-214

SAHİBİ :
TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

●

YAZIİŞLERİ MÜDÜRÜ :
HÜSEYİN EKMEKÇİOĞLU

●

MÜESSESE MÜDÜRÜ :
ORHAN BALABAN

●

YAZI KURULU :
BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

●

DERGİ ADRESİ :
TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel: 33 38 24

●

ABONE :
Yurtiçi, 6 aylık 900.-TL.
Yıllık 1.800.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 2.000.-TL.
Yıllık 4.000.-TL.

●

GRAFİK-MİZANPAJ :
TURGAY ÇERŞİL

●

FOTOĞRAFLAR:
NİHAT ÜSTÜN

●

DİZGİ BASKI :
DEMİRCİOĞLU MATBAACILIK
TÜRK-İŞ PASAJI NO: 2
KIZILAY-ANKARA
TEL : 134 14 71

BASKI TARİHİ : 20.7.1987

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

içindekiler

1	TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU
10	ILO 73. DÖNEM KONFERANSI
12	TÜRK-İŞ'İN ILO RAPORU
20	YENİ ASGARİ ÜCRETLER VE MUHALEFET ŞERHLERİ
26	ŞEVKET YILMAZ'IN BASIN TOPLANTISI
31	KÖŞEMDEN
32	TÜRKİYE'NİN ONAYLADIĞI ILO SÖZLEŞMELERİ
34	SENDİKALARDAN HABERLER
36	SÜPER EMEKLİLİK VE SÜPER HATALAR
39	SÜPER EMEKLİLİK NEDİR?

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU TOPLANDI

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyeleri, Başkanlar Kurulu Toplantısında.

HALK OYLAMASINA

★ **Toplantı sonrasında Başkanlar Kurulu ortak bir bildiri yayınladı.**

★ **TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nun 4 Temmuz'da yayınladığı çeşitli sorunlara değinilen bildirisinde, Anayasa referandumuna EVET oyu verilmesi çağrısında bulunuldu.**

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Toplantısı 3 Temmuz'da Ankara'da TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde yapıldı.

Başkanlar Kurulu'nun Ankara'da yapılan olağan toplantısında, güncelliğini koruyan çeşitli yurt ve işçi sorunları ele alarak, **6 Eylül Pazar** günü yapılacak Anayasa değişikliği ile ilgili referandum'da, işçilerin ve vatandaşların evet oyu kullanmaları yolunda çağrıda bulunulması ittifakla kararlaştırıldı.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulunda referandum'a evet oyu verilmesinin, aynı zamanda demokrasiye evet denilmesinin ilk aşaması anlamına geldiği vurgulanarak bu konuda sendikal kuruluşların ülke düzeyinde çalışmalara başlaması uygun görüldü.

TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU BİLDİRİSİ

"Başkanlar Kurulumuz TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun sunduğu faaliyet raporunu müzakare etmiş, yapılan çalışmaları gözden geçirmiş ve yapılacak çalışmalar konusundaki görüşlerini belirlemiş ve karara bağlamıştır.

Başkanlar Kurulumuzca yapılan çalışmalarda;

— Yüzbinlerce işçimizi ilgilendiren toplu iş sözleşmelerindeki son gelişmeler,

— İş ve çalışma hayatını düzenleyen mevzuat üzerindeki çalışmalar ve Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın 73. Genel Konferansında alınan sonuçlar,

— Asgari Ücret,

— 506 sayılı Kanun üzerinde yapılan değişiklikler,

— Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun fon teşkiline ilişkin hükümleri,

— Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu,

— 6 Eylül 1987 Pazar günü yapılacak Anayasa Referandumu,

konuları müzakere edilmiştir.

TOPLU PAZARLIKTA ENGELLER

1-a) Başkanlar Kurulumuz, hür toplu iş sözleşmesi sistemi önündeki engellerin sürdürülmekte olmasını kaygı ile karşılamaktadır. Bağıtlanan sözleşmeler sonuçlarının, hür toplu pazarlık koşullarının ürünü olmaktan ziyade, dayatmaların ve yasal sınırlamaların cenderesinde sağlanabilen asgari kazanımlar olduğu anlaşılmıştır.

Gerek geçmiş yılların kayıp-

ŞEVKET YILMAZ'IN BAŞKANLAR KURULUNU AÇIŞ KONUŞMASI

İşçi hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi amacıyla 14 üncü Genel Kurulumuz sonuç bildirgesinde de yer alan hedeflere ulaşmak için, bundan önce üç olağanüstü toplantı yaptık.

Olağanüstü toplantılarda, sizlere sadece yaşanan çıkmazları, bunlar karşısında alınması gereken eylem kararlarına ilişik görüşlerimizi yansıtan bilgiler sunmakla yetinmiş, geniş bir çalışma raporu sunma imkânı bulamamıştık.

Bugünkü olağan toplantımızda, Genel Kurulumuzdan30 Mayıs 1987 tarihine kadar yapılan çalışmalar bir rapor halinde ayrıntılı olarak incelemelerinize sunulmaktadır.

İşçi hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi alanındaki çalışmalarımız aralıksız devam etmektedir.

Hükümete, 24 Mart 1987 tarihinde yarattığı krizin ve ötedenberi devam ettiregeldiği olumsuz tutumunun cevabını son olarak Samsun'da ve Kocaeli'de onbinlerce işçiyle birlikte verdik.

Bu eylemlerle mücadelemizin her türlü engeller ve baskılara rağmen aralıksız süreceğini ortaya koyduk.

★ Özal Hükümeti tarafından yaşatılmaya çalışılan çarpık anlayış, Türk demokrasisinin en büyük çıkmazını ve yasakların temel gerekçesini teşkil etmektedir.

ları, gerekse gelişen enflasyonun bu asgari kazanımları kaynağında erittiği bir ortam, ekonomik açıdan ağırlığını sürdürmektedir.

Bağıtlanan her sözleşme, ancak uyuşmazlıklar sonucu kotarılabilmiştir.

Bir kısım sendikalarımız, tüm olumsuz koşullara rağmen, onurlu grev uygulamalarıyla sonuçlar sağlamaya gayret etmiş, zorlu ve çetin engellerle mücadele vermişlerdir.

GREVLER

Halen ***TÜRK METAL*** *Sendikamızın Seydişehir Alüminyum ve Antalya Ferro Krom işyerlerindeki grevi sürmektedir.*

Etibank'la ilgili bu işyerlerini takiben, ***TÜRKİYE MADEN-İŞ*** *ve* ***PETROL-İŞ*** *Sendikamız da grev aşamasına gelmiştir.*

DEMİRYOL-İŞ *Sendikamız, Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü işyerleri için yürüttüğü sözleşme müzakereleri sonucu, grev kararı almak zorunluluğunda kalmış bulunmaktadır.*

b) DERİ-İŞ *Sendikamız aylarca süren toplu sözleşme müzakerelerinden olumlu bir sonuç elde edememiştir.*

Deri İşverenleri Sendikasının ve işverenlerinin dayatmaları, deri işkolundaki 33 işyerinde, ***DERİ-İŞ*** *Sendikamızın grev kararı almasına ve uygulamaya başlamasına neden olmuştur.*

Ham deri fiyatlarını ucuza kapatmak, son iki yılda yüzde 500'e varan deri mamullerine ucuz ham madde girdisi sağlamak yanında, işçilik maliyetlerini de sabit tutarak milyonlarca liralık kârlarına kâr katmak peşinde oyunlara girişen deri işverenleri, 171 işyerinde ve bir saldırı biçiminde 30 Haziran tarihinden itibaren lokavt uygulamasına başlamıştır.

İnsanlık dışı ve çağın yüz ka-

GREVLER SÜRÜYOR

Hiç kuşku yok ki; Konfederasyon düzeyinde haksızlıklara karşı sürdürdüğümüz mücadeleye sendikalarımız da kendi alanlarında devam etmektedir.

PETROL-İŞ *Sendikamızın başarı ile sonuçlanan grevleri bunun en güzel örneğidir. Bu mücadele TÜRK-İŞ Topluluğunun onurlu yapısına güç katmıştır.*

Bu başarıda payı olanları, başta ***PETROL-İŞ*** *Sendikamızın Değerli Başkanı ve merkez yönetim kurulu üyelerini, greve katılan işçilerimizi, örgütün her kademedeki yönetici ve temsilcilerini kutluyorum.*

Bugün, başta sendikalarımızın karşı karşıya kaldıkları grevler ve lokavtlar yaşanmaktadır.

Seydişehir Alüminyum, Antalya Ferro-Krom, deri sanayii işyerlerinde grevler başlamış, ***DEMİRYOL-İŞ*** *Sendikamız da 40 bin üyesi için Devlet Demiryollarında grev kararı almıştır.*

TÜRKİYE MADEN-İŞ *Sendikamız grev noktasına gelmiştir.*

Özellikle son 3 yıl içinde kamu sektöründe ele aldığımız T.İ.S. müzakerelerinde çeşitli güçlüklerle karşılaştık. Bu durum sendikalarımızı, dolayısıyle işçilerimizi güç durumlara soktu ve zaman zaman bizi grevlere mecbur bıraktı.

Her zaman ifade ettiğim gibi, daha kuruluşunda açıkladığım gibi, Kamu İşveren Sendikalarının çalışma barışı önünde büyük engel olduğu bu suretle bir kez daha anlaşılmıştır.

Bu sendikaların, işçiyi tanımayan, toplu sözleşme düzenini keyfilik sanan ve adeta Devlet içinde Devlet gibi hareket eden yöneticileri, işçilerle sendikaların arasını açmanın gayreti ve hevesi içindedirler.

rası koşullarındaki işyerlerinde, ayda 60 bin lira ücretle sömürdükleri deri işçilerine karşı bu saldırı lokavt, tartışmasız bir insanlık suçu olarak Başkanlar Kurulumuzca değerlendirilmiştir.

Bugüne kadar Sendikalarımızın uyguladığı bütün grevlerde olduğu gibi, TÜRK-İŞ ve bağlı teşkilâtları, grev uygulamasına geçen Sendikalarımızın ve onların yiğit, çilekeş üyelerinin tüm gücüyle yanında ve destekçisi olacaktır.

YASAL ENGELLER VE ILO KONFERANSI

2- İş ve çalışma hayatını düzenleyen Yasalar üzerinde, sözde kalan iyileştirme girişimleri aldatmacası, Uluslararası Çalışma Teşkilatının 73. Genel Konferansında tüm dünyanın gözleri önünde yapılan müzakerelerde açıklıkla sergilenmiştir.

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı ILO'nun asgari koşullarını temel olarak içeren düzenlemeleri, TÜRK-İŞ ısrarlı talep ve takipçisi olmaya demokratik rejimle uyumlu işçi hak ve özgürlüklerini hayata geçirme ve gerçekleştirmeye kesin kararlıdır.

ASGARİ ÜCRET TESBİTİ VE BAZI YASALAR

3- Asgari ücretin tesbitinde, bilimsel verilerin ve sosyal ilkelerin gözardı edilmekte devamını TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu şiddetle kınamaktadır. Aldatıcı yüzdelerin artış unsuru olarak ilân edilmesi, geçim şartlarıyla olduğu kadar, bilimsel ve sosyal şartlarla da bağdaşmayan bir tutum olarak tesbit edilmiştir. Bu nedenlerle Asgari Ücret Tesbit Komisyonunda TÜRK-İŞ'in, karara muhalif kalan tutumu Başkanlar Kurulumuzca onaylanmıştır.

4- 506 sayılı Kanun üzerindeki yapılan son değişikliklerin yüzbinlerce işçi emeklisi ile emekli olacak işçilerimize sadece ağır yük getirdiği ve müktesep hakları ortadan kaldırdığı açıktır. Gerek hukuksal açıdan yasa tekniğine uymayan ve gerekse müktesep hakları yok eden ve halen çalışanlarla, emekli olan işçilerimize taşınmaz yükler getiren bu yasaların Sayın Cumhurbaşkanımızca onaylanmaması çağrısının yapılması da Başkanlar Kurulumuzca kararlaştırılmıştır.

ŞEVKET YILMAZ'IN BAŞKANLAR KURULUNU AÇIŞ KONUŞMASI

★ **Özal'a bağlı bir kurul, her istediği an denetimi soruşturma biçiminde uygulayacak, sendikalara dilediğince siyasal baskı yapabilecektir.**

★ **İdare bu tutumu ile yargıya ait görevleri devralma gayreti içindedir.**

ILO ve ÖZAL HÜKÜMETİ

İşçi hak ve özgürlüklerini koruma ve geliştirme mücadelesi bu yıl Haziran ayı içinde ILO platformunda da sürdürülmüştür. Geçen yıl Çalışma ve Sosyal Güvenlik eski Bakanı **Mustafa KALEMLİ**'nin **"O ânı kurtarmaktan ibaret girişimi"** bu yıl ILO'da gerekli cevabı almıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün, Aplikasyon Komitesi'nin çalışmalarını ve Cenevre'de cereyan eden olayları Türk kamuoyuna çarpıtarak, saptırarak yansıtma çabasının faturası Ozal Hüküme-

5- *Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununun fon teşkiline ilişkin hükümlerinin, Sendikalarımızın eğitim fonlarına hukuk dışı usuller ve işlemlerle el konması sonucu doğurduğu Başkanlar kurulumuzca da tesbit edilerek yargı kararına dayanmadığı, bu fona ödeme yapılmaması kararlaştırılmıştır.*

ANAYASA MAHKEMESİNE BAŞVURU

6- *Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ile tüm uyarılara rağmen, işçilerin malı olan sağlık tesislerine el konulması sonucunu doğuran düzenlemelerin, hiçbir hukuk kuralı gözetilmeksizin yapılmış olması karşısında, bu kanunun çeşitli yönlerden Anayasa'ya aykırı düzenlemeler içerdiğini tesbit eden Başkanlar Kurulumuz, konunun Anayasa Mahkemesine götürülmesi için gerekli girişimlerin yapılmasına karar vermiştir.*

SAĞLIKLI DEMOKRASİNİN KAÇINILMAZ GEREKLERİ

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu,

ti için ağır olmuştur.

Geçen yıl verilen taahhüt mektubuna rağmen, başta 2821 ve 2822 sayılı Yasalar olmak üzere, iş mevzuatını ILO ilke ve normlarına uygun hale getirme yönünde hiçbir adım atılmamış olması, ILO'da 154 ülke temsilcisinin önünde ağır bir biçimde kınanmıştır. ILO çevreleri Hükümetin verdiği yazılı taahhütlerle uygulama ve sorumluların çeşitli beyanatları arasındaki çelişkileri dikkatle izlemektedirler. Çelişkilerin, Devletin ciddiyeti konusunda önemli tereddütlere yol açtığı gizlenememektedir.

Kamuoyuna bir kez daha duyurmak isterim ki; Özal Hükümeti, sendikal hak ve özgürlükleri çepeçevre kuşatan kısıtlamalarla 12 Eylül öncesinin olayları arasında bağ kurma gayretini halâ sürdürmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Mükerrem TAŞÇIOĞLU, bu yıl ILO'da yaptığı konuşmada, bir yandan yasal değişiklik ihtiyacının ertelenemez noktada olduğunu kabul ederken, diğer yandan kısıtlamaları ***"12 Eylül 1980 öncesi trajik olaylarının kaçınılmaz sonucu"*** *olarak nitelendirmeye kalkışmıştır.*

Bu yaklaşımı, bu değerlendirmeyi asla kabul etmediğimizi, şiddetle reddettiğimizi bir kez daha belirtmek isterim.

12 Eylül öncesi, keşke herkes TÜRK-İŞ ve Türk işçisi kadar sorumluluğunu müdrik olabilseydi.

DEMOKRASİ ve YASAKLAR

Bugün Sayın Özal Hükümeti tarafından, kamu vicdanına rağmen yaşatılmaya çalışılan bu çarpık anlayış, Türk demokrasisinin en büyük çıkmazını, Türkiye'deki ***"yasakların"*** *temel gerekçesini teşkil etmektedir.*

ülkemizde siyasal demokrasinin çoğulcu ve katılımcı yapısı ile kurulması ve bütün gereklerinin kurumlaştırılıp işlerliğe kavuşturulması sürecinin hızla aşılmasının, demokrasiye inanan herkesin ve her çevrenin temel görevi olduğu inancını bir kez daha ifade etmiştir.

Başta tüm çalışanlar olmak üzere, Ulusumuzun büyük çoğunluğunun ekonomik ve sosyal tercihlerinin ve istemlerinin hayata geçirilebilmesi, bu sürecin hızla ve sağlıklı bir biçimde aşılmasına bağlıdır.

TÜRK-İŞ, bu çerçevede siyasal demokrasinin kurumlaştırılıp işlerliğe kavuşturulması önündeki tüm engellerin kaldırılmasını isterken, ülkemizde gerçek bir demokrasinin kurulması yönündeki işlevlerini kesintisiz olarak sürdürmeye kararlıdır.

NİÇİN REFERANDUMA EVET?

Bütün mazisinde, bu sürecin hızlı olduğu kadar sağlıklı bir biçimde aşılmasının çabaları ve sorumluluk duygusu ile gösterdiği özenin olguları bulunan TÜRK-İŞ, Anayasanın Geçici 4 üncü maddesi üzerindeki değişikliğin halk oyuna sunulmasındaki gelişmeleri dikkatle izlemeyi ve bu konuda Ulusumuzu hiçbir siyasi amaç gütmeksizin uyarmayı görev saymaktadır.

İşçi hak ve özgürlüklerindeki kısıtlamalar ve yasakların gerçek demokrasi ile birlikte varolamayacağı ne denli tartışmasız ise, kamu özgürlüklerini bağımsız yargı kararı olmaksızın yasaklamanın, demokrasi ile bağdaşamayacağı da o denli açıktır.

6 Eylül 1987 Pazar günü yapılacak halk oylamasına, **"eskiler-yeniler", "üç-beş kişinin siyaset yapma hakkının tanınması"** gibi kısır ve aldatıcı bir çerçevede bakma yolunu seçenlerin kafalarında oluşturduğu tuzağa, demokrasiye gönül veren yurttaşlarımız ve işçilerimiz düşmeyecektir.

Kaldı ki, seçmen yurttaşlardan alınan oylar ve buna dayalı vekaletle milletvekili olup Parlâmentoda onlar adına bu yasağın kalkması için **"Evet"** diyenlerin, aynı seçmen yurttaşlara dönüp, "sizin vekâletinize dayanarak **"Evet"** dediğimize siz **"Hayır deyin"**, çağrısını Parlâmentoyu da, demokratik rejimi de yaralayan, vatandaşla alay anlamında bir demokrasi ayıbıdır.

6 Eylül 1987 Pazar günü yapılacak halk oylamasından önce, böylesine aldatıcı ve yurttaşlarımızı hiçe sayan bir tutuma başvurul-

ŞEVKET YILMAZ'IN BAŞKANLAR KURULU NU AÇIŞ KONUŞMASI

Bu düşünce, otorite lehine, özgürlükler aleyhine yapılan tüm düzenlemelerde hareket noktasını oluşturmaktadır.

Bu düşünce, sosyal Devlet yapısında meydana gelen tahribatın da temelidir.

Bu düşünceyi egemen kılmaya, yaşatmaya çalışanların tek hedefi, demokrasi pahasına iktidarlarını sürdürebilmektir.

Türk işçisi bu düşünceye asla boyun eğemez ve izin veremez.

Türk işçisi, gerçek bir demokrasinin ülkede hayata geçirilmesi konusundaki tutumunu sonuna kadar sürdürmeye kararlıdır.

Mücadelemizin "**demokrasi**" mücadelesi olduğunu daha başında ilân ettik.

Demokrasilerde, haklannda yargı kararı olmadan hiç kimsenin bazı yasaklarla mahkûm edilemeyeceğini her vesile ile ifade ettik.

Türkiye'nin gündeminde bulunan demokrasi önündeki bu engel, "**eskiler-yeniler**", "**üç-beş kişinin siyaset hakkı**" gibi yanlış tanımlamalarla önemsiz gibi gösterilmek istenmektedir.

Bir yandan demokrasiye geçiş için uluslararası çeşitli kuruluşlara mesaj vermeye çalışan, elinden gelen her türlü gayreti gösterdiği iddiasında bulunan Sayın Özal iktidarı, öte yandan yurt içinde bunun tam tersi bir tutumu sürdürmektedir.

muş olması, TÜRK-İŞ Başkanlar Kuruluna, Türk İşçi Hareketini sürekli olarak uyarma görevini doğal olarak yüklemiştir.

İşte bu nedenlerle TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu;

- ☐ Temel insan haklarına dayalı kişi hak ve özgürlüklerinin aldatmalar tuzağında her türlü keyfi saldırıdan korunabilmesi,
- ☐ İşçi hakları, sendikal hak ve özgürlükler ile hür toplu iş sözleşmesi düzeninin önündeki engellerin kaldırılabilmesi.
- ☐ Sosyal hukuk devleti ve sosyal adalet anlayışını egemen kılan bir yaklaşımla milli gelir dağılımındaki bozuklukların ortadan kaldırılabilmesi için milli gelirden her yurttaşımızın adaletli bir pay alabilmesinin sağlanabilmesi,
- ☐ Ulusumuzun iktisaden güçsüz durumda bulunan çoğunluğunun ihtiyaç ve tercihlerine aykırı ekonomik politikanın sürdürülmesinin durdurulabilmesi ve bir avuç sermayedarın siyaset üzerindeki tekelinin kırılabilmesi,
- ☐ Vurgun, yolsuzluk ve sömürü düzeninin demokrasi bahane edilerek sürdürülmesine son verilmesi,
- ☐ Halk oylamasını, yeniden kamplaşmalara meydan verecek bir araç olarak kullanmanın ve bu yoldan Ulusumuzun birliğini ve Devletin bütünlüğünü tehlikeye atmanın önlenebilmesi,
- ☐ Atatürk ilkelerinin ve devrimlerinin yaşatılabilmesi,
- ☐ Demokrasinin tek yanlı kullanılan her çeşit kitle iletişim araçları ve propaganda usulleri ile yozlaştırılan bir kaba çoğunluk rejimi olmadığının kanıtlanabilmesi,
- ☐ 6 Eylül 1987 Pazar gününden sonra demokrasinin daha da sınırlandırılmasına ve bugünkü bozuk ekonomik düzenin korunmasına ve geliştirilmesine cesaret verecek uygulamalara "dur" denilebilmesi,

yapılacak halk oylamasında, başta işçiler olmak üzere, tüm yurttaşlarımızın **"Evet"** oyu kullanmasına bağlıdır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu işçi hak ve özgürlükleri ve siyasal demokrasinin çoğulcu ve katılımcı yolları önündeki engellerin kaldırılmasını ön koşulunun, 6 Eylül 1987 Pazar günü halkımızın **"Evet"** oyu vermesine bağlı olduğu inancındadır.

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu bu görüşler çerçevesinde, bu alanda hertürlü girişimi ve çalışmayı yapacaktır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur." ■

İnanıyorum ki, Başkanlar Kurulumuz, demokrasi önündeki her engel karşısında gösterdiği hassasiyeti bu toplantıda da gösterecek, sağlıklı bir değerlendirme yaparak, yasaksız bir Türkiye isteğine "**Evet**", dediğini kamuoyuna ilân edecektir.

Yasaklardan söz edince, tüm siyasi partilere ve özellikle Sayın Özal Hükümetine şu gerçeği hatırlatmak istiyorum:

Türkiye'de işçi hak ve özgürlüklerinde, kamu özgürlüklerinde yasaklar, ağır ve haksız kısıtlamalar vardır.

TÜRK-İŞ'in Anayasa değişiklik isteklerini, TBMM ve tüm siyasi partilere sunduğu tarihten bu yana tam 18 ay geçmiştir. Fakat bugüne kadar iktidar tarafından olumlu hiçbir yaklaşım gösterilememiştir.

Son Anayasa değişikliği çalışmaları, siyaset ağırlıklı olarak sürdürülürken, bizim isteklerimiz doğrultusunda tartışmaya dahi girilmeden, konu adeta gündemden çıkarılmıştır.

Tüm siyasal kadroları derhal ve ivedilikle bu konuya eğilmeye bir kez daha davet ediyorum.

HÜKÜMETE UYARI

Özellikle Sayın Özal Hükümetini, Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'ya bu yıl verdiği taahhüt bakımından uyarıyorum.

Sayın Özal Hükümeti, 8 Mayıs 1987 tarihinde ILO'ya sunduğu ikinci taahhüt mektubunda özetle şunları söylemiştir:

> ***"Hükümet, ILO prensiplerine ve normlarına tam olarak uygun bir iş mevzuatının gerçekleştirilmesi için, gereken tüm önlemlerin alınması gerektiği görüşündedir.***
>
> ***2821 Sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasasını, değişmiş bulunan ulusal şartlara göre tadil etmek üzere, bu konunun yeni baş-***

■

ŞEVKET YILMAZ'IN BAŞKANLAR KURULU'NU AÇIŞ KONUŞMASI

tan ele alınması gereğini görmüştür. Bunun yürütümü Anayasa'nın bazı hükümlerinin değerlendirilmesini doğal olarak gerekli kılacaktır...''

Evet, taahhüt mektubunda belirtip, uygulamasına yanaşmadıkları yasal değişiklikler için Sayın Özal Hükümeti bunları söylüyor.

İşte fırsat önlerine gelmiştir.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi tüm kurum ve kuralları ile hayata geçirebilme, uluslararası alanda sözüne güvenilir Hükümet olarak tanınma fırsatı ellerindedir.

Türk ve Dünya kamuoyunu yanıltma peşinde olmadıklarını ispat etsinler.

SENDİKALARIN DENETİMİ

Bırakınız Sayın Özal Hükümetinin bu sözünü tutmasını, ILO'nun evrensel ilkelerine ve normlarına uygun hareket edeceğini 154 ülke temsilcileri önünde ilân eden, söz veren Sayın Özal Hükümeti, henüz bu taahhüt mektubunun mürekkebi kurumadan yeni kamburlar çıkarmaya başlamıştır.

- *Yolsuzlukların, rüşvet olaylarının yazılı basınımızda çarşaf çarşaf yer aldığı,*
- *Milyonlar, milyarlar vurup, bir işçi kadar vergi ödemeyenlerin elini kolunu sallaya sallaya gezdiği ülkemizde,*

şimdi yeni bir uygulama ile sendikalar yeniden hedef alınmıştır.

Sendikaların kendi denetçileri olduğu halde,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile Devlet Denetleme Kurulu'nun periyodik denetimleri devam ederken, bunlar yetmezmiş gibi, bir de Kanun Hükmünde Kararname çıkarıldı.

Bu Kanun Hükmünde Kararname ile Başbakanlık Teftiş Kurulu, daha ileri ölçüde yetkili olarak sendikaları denetlemekle görevlendirilmiştir.

*Teftiş Kurulu artık sadece inceleme ve denetleme değil, aynı zamanda sendikalar aleyhinde **''soruşturma''** açabilecek ve gerek sendikaların, gerekse konfederasyonların iç denetim organlarının, yani Denetim Kurullarının sahip olduğu yetki ve sorumlulukları bizzat kullanabilecektir.*

Kısacası, doğrudan Sayın Özal'a bağlı bir kurul, her istediği an, denetimi soruşturma biçiminde uygulayarak, dilediğince siyasal baskı yapabilecektir.

İdare, bu tutumu ile yargıya ait görevleri devralma gayreti içindedir.

TAŞÇIOĞLU'NUN SUÇLAMALARI

*Sırası gelmişken, 1 Temmuz Çarşamba günü, yani iki gün önce Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın **Mükerrem TAŞÇIOĞLU**'nun adına **''ÇAĞRI''** dediği bir açıklamada, TÜRK-İŞ'e yönelttiği suçlamalar üzerinde durmak istiyorum.*

Sayın Bakan bu açıklamasında;

- *TÜRK-İŞ yöneticilerini olumsuz tutumlarından vazgeçmeye davet etmekte,*
- *Hükümetin her türlü çabasına olumsuz yaklaşmakla bir yere varılamayacağını ve işçi haklarının korunamayacağını iddia etmekte,*
- *TÜRK-İŞ yöneticileri adeta muhalefet partisi yöneticileri gibi konuşuyorlar,*

demektedir.

Sayın Bakan, açıklamasında, asgari ücret tesbitinde karara muhalefet etmemizi ve süper emeklilik konusunda menfi tavır takınmamızı gerekçe göstermektedir.

★ Sayın Bakan Taşçıoğlu, önerilerimizin hangisine olumlu cevap vermiştir, hangi yasanın adaletsizliğini gidermiştir ki; TÜRK-İŞ'e "Olumsuz davranmayın." diyor.

TÜRK-İŞ yöneticilerinin, adeta muhalefet partisi yöneticileri gibi konuştukları iddiasına dikkat ediniz.

Bu iddianın altında bir tehdit yatmaktadır.

*Sayın Bakan, **''2821 sayılı Yasanın siyaset yapma yasağına rağmen, bizim siyaset yaptığımızı ve bunun sonuçlarının ne olacağının düşünülmesi gerektiği''** tehdidini dolaylı olarak yapmaktadır.*

Aynı Bakan, çok kısa bir süre önce TÜRK-İŞ'in vatanperverliğini ve sorumluluk duygusuna övgüler yağdırıyordu.

ASGARİ ÜCRET

Asgari ücret konusunda TÜRK-İŞ'in ilkeleri bellidir.

*"**Biz, bakkala ödeme yaparken vergiyi fiyattan düşmüyoruz. Siz de asgari ücreti tesbitten sonra vergi almayın**" diyoruz, onlar "**hayır, vergi kesilecek**" diyorlar.*

*"**Asgari ücretini tesbit ettiğiniz insan, tek başına yaşamıyor. Ailesi var. Asgari ücreti tek kişi için tesbit edemezsiniz**" diyoruz, onlar "**Hayır**" diyorlar.*

*"**Sanayi ve tarım işçilerinin aynı ülkede ve aynı ekonomik şartlar altında bulunduklarını belirterek, ayrı ayrı asgari ücret tesbit edilmesi yanlıştır**" diyoruz, ama onlar "**Doğrudur**" diyorlar.*

Asgari ücretin enflasyon artışına paralel olarak yükseltilmesini öneriyoruz, bu konuya hiç yanaşmıyorlar.

Sonra da, işveren kanadıyla birlikte tesbit ettikleri rakam için bizim de karara katılmamızı istiyorlar. Elbette katılmıyoruz.

Böyle bir karara katılmak, öncelikle kendimizi inkâr etmek olur.

Sayın Bakanın, her konuda olmusuz davrandığımız iddiasındaki birinci örnek, işte budur.

SÜPER EMEKLİLİK YASASI

*Sayın Bakanın süper buluşuyla adına "**Süper Emeklilik**" dediği yasa ise, baştan başa bir karmaşadır.*

Yasa tekniğinden yoksundur.

Hukuk tekniğinden yoksundur.

Bunu sadece biz söylemiyoruz. Anayasa profesörleri de söylüyor.

Şayet emekli işçilerin durumunu düzeltmek amaçlanıyorsa, bütün emekli işçilere bir iyileştirme sistemi getirilmelidir.

Bizim itirazlarımız bunun içindir.

*Büyük iddialarla adına "**Süper Emeklilik**" diyeceksin, 1,5 milyon emekli içinde 32 bin kişiye imkân sağlarken diğerlerini kaderine terk edeceksin... Bu olmaz... Buna "**Süper Adaletsizlik**" denir.*

Bizleri olumsuz tutumumuzdan vazgeçmeye çağıran Sayın Bakan, iktidara geldiklerinden bu yana, zirve toplantılarında, özel görüşmelerde, dosyalar halinde sunduğumuz Anayasa ve yasalardaki değişiklik önerilerimizin hangisine olumlu cevap verdi de, bizi olumsuz davranmaktan kaçınmaya çağırıyor?

★ Türkiye'de başka, uluslararası platformda başka konuşarak, eylemleriyle düşünceleri arasında bocalayanların, TÜRK-İŞ gibi ciddiyetini ve memleket severliğini her vesile ile ispatlamış bir kuruluşa böylesine hitapta bulunmaya hakları yoktur.

*Bakanlığa geldiği günden itibaren, işçi hareketinin isteklerinin haklılığında söz ederek sempati toplamaktan başka ne üretmiş ve hangi yasanın adaletsizliğini gidermiştir ki, "**olumsuz davranmayın**" diyor.*

Alanlarda haykırdık.

Onbinlerce işçinin sesine kulak tıkadılar.

*En kısa tabiri ile "**işçiyi gözden çıkardılar.**"*

Lâf üretmek yerine, gerçekten işçi sorunlarının çözümü için çalışlıklarına bizi inandırmak zorundadırlar.

Türkiye'de başka, uluslararası plâtformda başka konuşarak, eylemleriyle düşünceleri arasında bocalayanların, TÜRK-İŞ gibi ciddiyetini ve memleketseverliğini her vesile ile ispatlamış bir kuruluşa böylesine hitapta bulunmaya hakları yoktur.

Bu vesileyle şunu da söylemek isterim ki, Özal Hükümetinin en belirgin vasıflarından biri de, vatandaşa verdiği bir kuruşu, hemen akabinde iki kuruş fazlasıyla yine vatandaştan geri almaktır.

*Buna, atasözünde "**Kaşıkla verip, kepçeyle almak**" denir.*

*Örneğin Sayın Maliye Bakanı, düzenlediği basın toplantısında katsayı artışlarını açıklarken, "**Cumhuriyet tarihinin en büyük maaş ayarlaması**" şeklinde takdim ettiği bu icraatlarının, hiç de öyle olmadığı görüldü ve bu yılki katsayı artışlarıyla gerek memurlara, gerekse emeklilere çok yetersiz düzeyde bir ücret artışı getirildiği ortaya çıktı.*

Gerek asgari ücretin, gerekse katsayının getirdiği cüzi artışlar, daha işçi, memur ve emeklinin cebine girmeden, yürürlüğe konulan zamlar, bu menfaatleri alıp götürdü.

Önceki gün PTT hizmetlerine zam yapılmıştı, dün de seri bozulmasın diye, hemen elektrik, THY, Çimento ve Sümerbank mamüllerine zamlar yapıldı ve yürürlüğe kondu.

Bakalım yarınki zam programında ne var?

Böylelikle emeği ile geçinenler ve öteki dar gelirliler, bir yıl daha başıboş piyasa düzeninin insafına terk edilmiş olmaktadırlar.

Sayın Özal Hükümeti, bildiği yolda yürümeye devam etmektedir.

Kuşku yok ki, biz de çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi adına, işçilerin ekonomik, sosyal, sendikal, siyasal hak ve özgürlükleri adına bildiğimiz yolda yürümeye devam edeceğiz.

Hepinize saygılar sunar, çalışmalarınızda başarılar dilerim...

■

73. Dönem ILO Konferansı

ÖZAL HÜKÜMETİ KINANDI...

TÜRK-İŞ Genel Başkanı ŞEVKET YILMAZ, Konferansta yaptığı konuşmada, hükümetin ILO karar ve normlarına uymadığını belirterek;

"Çoğu ülkede sendika özgürlüğü ve serbest toplu pazarlık hakkı ekonomik güçlükler ve kalkınma gereği adına kısıtlanabilmekte, bazı ülkelerde de ekonomik mülahazalar yanında sosyal huzursuzluk ve şiddetle siyasal iktidarsızlıkla mücadele adına özgürlükler çiğnenmektedir. TÜRKİYE BU ÜLKELERDEN BİRİDİR..." dedi.

Uluslararası Çalışma Örgütü **(ILO)**'nün **73 üncü Dönem Konferansı** 150 üye devleti temsilen 1800 dolayında delege ve teknik danışmanın çeşitli uluslararası kuruluş temsilcilerinin katılmasıyla **3/25 Haziran 1987** tarihleri arasında **Cenevre**'de yapıldı.

Konferansın Türk Sendikacılık Hareketi açısından birinci derecede önem taşıyan yönü, Özal Hükümeti'nin Sözleşme ve Tavsiye Kararların İzlenmesini Gözetmekle Görevli Konferans Komitesi **(Aplikasyon Komitesi)** tarafından ağır bir biçimde eleştirilmesidir.

Komite Türk Hükümetinin taahhütlerini yerine getirmemesini kınayarak, ILO normlarına en kısa süre içinde ve tam olarak uyulmasını istedi. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ 9 Haziran'da ILO Konferansı'nda konuşarak Türk işçilerinin karşıkarşıya bulunduğu sorunları anlattı. Türk Hükümetinin en kısa süre içinde uluslararası taahhütlerine uymasını istediği konuşmasında: ''Çoğu ülkede sendika özgürlüğü ve serbest toplu pazarlık hakkı ekonomik güçlükler ve kalkınma gereği adına kısıtlanabilmekte, bazı ülkelerde de ekonomik mülahazalar yanında sosyal huzursuzluk ve şiddetle, siyasal iktidarsızlıkla mücadele adına özgürlükler çiğnenmektedir. TÜRKİYE BU ÜLKELERDEN BİRİDİR...'' dedi.

Şevket Yılmaz'ın ILO Konferansı'nda yaptığı konuşmayı aynen yayınlıyoruz:

DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

★ **73 üncü Dönem ILO Konferansı'nda herhangi bir ülke hakkında çıkabilecek en ağır karar Türkiye hakkında çıkmıştır.**

Komite 72 nci Dönem ILO Konferansı sırasında verilen taahhüt mektubuna rağmen, başta 2821 ve 2822 sayılı Yasalar olmak üzere, iş mevzuatını ILO ilke ve normlarına uygun hale getirme yönünde hiçbir adım atılmamış olmasını ağır bir biçimde kınamıştır. Bu sebepledir ki, bu yılki taahhüt mektubuna rağmen Türkiye gündeme girmiştir. Komite üyeleri ve ILO çevreleri Hükümetin verdiği yazılı taahhütlerle sorumluların beyanatları arasındaki çelişkiyi dikkatle izlemektedir. Bu tutumun Devletin ciddiyeti konusunda ciddi tereddütlere yol açtığı gizlenmemektedir. Hükümet Temsilcilerinin Komitenin sonuç kararlarını, kulis yoluyla ve şantaja varan bir üslupla yumuşatma çabası fayda vermemiştir. TİSK, önceki yıla kadar 2821 ve 2822 Sayılı Yasaların ILO ilke ve normlarına uygun olduğu yolundaki görüşlerinin Hükümet tarafından 72. Dönem ILO Konferansı öncesinden başlanılarak paylaşılmamakta olduğunu açıklamasının şaşkınlığı içindedir. Yasaların ILO normlarına uygun olduğunu TİSK adına savunan ve yayın yapan, bu çeşit yayınları çeşitli dillerde dağıtılan bazı öğretim üyelerinin geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da Hükümet delegesi olarak Konferansa katılmaları sonuca etkili olmamıştır. Esasen bu öğretim üyeleri bilinmeyen nedenlerle Komite önüne çıkma ve eski görüşlerini tekrarlama yolunu seçmemişlerdir.

Hükümetin uluslararası vecibeleri yerine getirmeye hazır olduğu yolundaki beyanının ve yazılı taahhütlerinin ne suretle hayata geçirileceğini önümüzdeki günler gösterecektir. Bu aşamada belirtilebilecek yön, TÜRK-İŞ'in başta 2821 ve 2822 sayılı Yasalar olmak üzere, genel olarak iş mevzuatının ILO hükümlerine uygun hale getirilmesi yolundaki çalışmalarının ve görüşlerinin ILO tarafından tam olarak benimsenmesi ve paylaşılması; Hükümet'in bu alanda sorumlulukların inkar edemeyeceği ve derhal olumlu çalışma beklenen bir noktaya getirilmiş olmasıdır.

ŞEVKET YILMAZ'IN ILO KONFERANSINDA YAPTIĞI KONUŞMA

Sayın Başkan, sözlerime başlarken, Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 73 üncü Dönem Başkanlığına seçilmiş olmanızdan dolayı, size, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) ve şahsım adına en içten tebriklerimi sunmak istiyorum.

Bu imkandan yararlanarak, ILO Genel Direktörü Sayın Françis Blanşar'ı, uluslararası kurumların işlerliği konusunda son yıllarda ortaya çıkan ve giderek gelişen memnuniyetsizlik-

TÜRK-İŞ ILO RAPORU :

İşçi hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi amacıyla TÜRK-İŞ'in, Uluslararası Çalışma Örgütü ILO nezdinde yaptığı girişimler ile 72 ve 73. Dönem ILO Konferans çalışmaları ve konferanslar öncesi gelişmeler, bir rapor haline getirilerek TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Üyelerinin imzalarıyla yayınlandı.

TÜRK-İŞ HEYETİ

Konferans'ta Türkiye'den işçi delegesi olarak TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz; Teknik Danışmanlar olarak TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Çetin GÖÇER, TEKGIDA-İŞ Sendikası Genel Başkanı Orhan BALTA, TES-İŞ Genel Başkanı Faruk BARUT, T.MADEN-İŞ Sendikası Genel Başkanı Mustafa ORHAN, TÜRK HARB-İŞ Genel Başkanı Kenan DURUKAN, BASİSEN Genel Başkanı Metin TİRYAKİOĞLU, Genel Başkan Danışmanı Önder AKER, Dış İlişkiler Müdür Yardımcısı Derviş ALBAYRAK görev almışlardı. Ancak TES-İŞ Genel Başkanı Faruk BARUT toplu sözleşme uyuşmazlığı nedeniyle konferansa katılamadı.

TÜRK-İŞ temsilcileri aşağıdaki komitelerde görev üstlendiler:

Kararlar Komitesi: Orhan BALTA, Mustafa ORHAN, Derviş ALBAYRAK

İstihdam ve Sosyal Güvenlik Komitesi: Metin TİRYAKİOĞLU

Aplikasyon Komitesi: Çetin GÖÇER, Kenan DURUKAN, Önder AKER, Derviş ALBAYRAK

ŞEVKET YILMAZ'IN ILO KONUŞMASI :

lerin sebeplerini irdelediği; bizleri düşünmeye sevkeden raporu nedeniyle kutlamak isterim.

Rapor; çok taraflı kurumlar sistemine duyulan ihtiyacın, çeşitli eleştirilere rağmen tartışma konusu olmadığını, doğru bir yaklaşımla ortaya koymaktadır.

Genel Direktör tarafından sunulan ve sistemi bütünüyle daha kapsamlı, daha üretken ve daha iddialı bir yapıya kavuşturmayı öngören görüş ve önerileri paylaştığımı da ifade etmeliyim.

Kanaatime göre, uluslararası çalışma kodu'nun, özellikle, ILO'nun sendika özgürlüğü ve serbest toplu pazarlık ile ilgili sözleşmelerinin uygulanmasında; kalkınmış ve kalkınma çabası içinde olan ülkelerde çalışan yığınlar için birinci derecede önem taşıyan konularda ILO'nun gözetim işlevinin güçlendirilmesinin devamında zaruret vardır.

Bunun gibi, ILO'nun uluslararası alanda norm geliştirme işlevinin, gelecekte sadece geliştirilmesinin değil, aynı zamanda güçlendirilmesinin gerektiği görüşünü paylaşmaktayım.

Genel Direktör tarafından da isabetle belirtildiği gibi, "Norm geliştirme işlevi, gelecekte ILO için daha büyük önem ta-

★ Sendikaların, normal şartlar altında ve her çeşit devlet müdahalesinden masun bir biçimde sürdürebilecekleri her faaliyette müdahale vardır, kontrol vardır...

ILO'DA TÜRKİYE'NİN DURUMU

Bilindiği gibi, Türkiye'nin durumu, Uluslararası Çalışma Örgütü'nde iki ayrı komitede ele alınmaktadır. Bunlardan birincisi ILO **Sendika Özgürlüğü Komitesi**'dir. Burada 1982'den bu yana Türkiye'de 12 Eylül 1980 sonrasında işçi hak ve özgürlükleriyle ilgili tüm sorunlar ele alınmış durumdadır ve her yıl Mayıs ve Kasım aylarında gelişmeler ILO Yönetim Kurulu'na sunulmakta, Yönetim Kurulu'nun tesbitleri ve tavsiyeleri de Türk Hükümetine duyurulmaktadır. Bu çerçevede Uluslararası Çalışma Örgütü özellikle 2821 ve 2822 sayılı Yasaların, sendikal hak ve özgürlükleri düzenleyen ILO Sözleşmelerine aykırı yönlerinin düzeltilmesini istemektedir. İkinci Komite Sözleşme ve Tavsiye Kararların Tatbikini denetlemekle ödevli olan ve her yıl ILO Konferansı sırasında kurulan **"Aplikasyon Komitesi"**dir. Bu Komite 1982 yılından bu yana, Türkiye'de serbest toplu pazarlık şartlarını, Türkiye'nin 1951 yılında tasdik ettiği 98 sayılı ILO Sözleşmesi ışığında izlemektedir.

72. DÖNEM ILO KONFERANSI ÖNCESİ GELİŞMELER:

6/23 Haziran 1986 tarihleri arasında yapılan 72. Dönem ILO Konferansı öncesinde aşağıdaki gelişmeler olmuştur:

- *Özal Hükümeti Mart/1986 içinde ILO Genel Direktörüne başvurarak; "...2822 sayılı Yasa hükümlerinin Türkiye tarafından 1951 yılında tasdik edilen Toplu Pazarlık ve Sendikalaşma Hakkının Korunmasına Dair 98 Sayılı Sözleşmeye aykırı olup olmadığının belirlenmesinde ILO uzmanlarının kendilerine yardımcı olmasını." istemiştir.*
- *İstek ILO Genel Direktörlüğünce kabul edilmiş, 22/30 Nisan 1986 tarihleri arasında ILO Sendika Özgürlükleri Dairesi Bölüm Başı W.SIMPSON ve ILO İşçi/İşveren İlişkileri Dairesi eski Başkanı J.SCHREGLE'den oluşan bir Heyet Türkiye'ye gelmiştir.*
- *Heyet üyeleri TÜRK-İŞ yetkilileri ile 23 Nisan 1986 tarihinde Ankara'da TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde görüşmüşlerdir.*

  TÜRK-İŞ Genel Başkanı, TÜRK-İŞ'in 2821 sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasasının Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ilke ve sözleşmelerine uygun hale getirilebilmesi için sürdürdüğü girişimleri açıklamış, Hükümetin tutumu hakkında bilgi vermiştir, TÜRK-İŞ'i eylem kararları almaya sevkeden sebepler üzerinde durarak, grevli serbest toplu pazarlık düzeni önündeki engelleri açıklamıştır.

  Teknik düzeydeki çalışmalar sırasında, "...TÜRK-İŞ'in Yasanın uygulanmasının üzerinden bir yıl geçtikten sonra ve sorunların mükerreren işçi/hükümet Zirve Toplantılarına götürülmesini takiben uygulama sorunlarını en aza indirebilmek düşüncesiyle bazı değişiklik önerileri hazırladığı; Hükümetin önceleri bunları benimsemiş gibi görünüp, sonra şartları daha da ağırlaştıracak düzenlemeler yapma gayreti içine girdiği, bunun bu tarihe kadar engellendiği, Hükümetin hiçbir iyileştirme gayreti içine girmemesi karşısında TÜRK-İŞ'in kendini bu önerileri ile bağlı tutmadığını ilân ettiği ve yeni önerilerin de 28/29 Kasım 1985 tarihinde toplanan Başkanlar Kurulunun kararları doğrultusunda, 15 Ocak 1986'da Hükümete ve diğer ilgililere sunulduğu" bildirilmiştir.
- *30 Nisan 1986'da toplanan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 28 Kasım 1985 tarihli eylem programını gözden geçirmiş, sorunların 14/16 Mayıs 1986'da ICFTU Yönetim Kurulu'na ve 6/28 Haziran 1986'da 72. dönem ILO Çalışma Konferansına yansıtılmasını kararlaştırmıştır. Karar uyarınca konu önce ICFTU Yönetim Kurulu'na götürülmüş, Türkiye'nin durumunun ILO'da görüşülmesinin önemi üzerinde durularak, gerekli girişimlerin yapılması istenmiştir. ICFTU Yönetim Kurulu bu yönde karar almıştır.*

şıyacaktır". Zira, örgüt anayasasında yer alan ve "İşçiler için insancıl şartları benimsemeyen herhangibir ülkenin, bu şartları geliştirmeyi arzu eden diğer ülkeler için engel teşkil edeceğini öngören kuramın, gelecekte, çoğu diğer uluslararası kuruluş gibi ILO'nun da karşısına daha ileri ölçüde çıkacağı" açıktır.

Birleşmiş Milletler sisteminin ve ILO'nun geleceğinin gözden geçirildiği bu konferansta, bu aşamada, ILO'nun savunduğu temel ilkelere, özellikle sendika özgürlüğü ilkesine özel bir önem verilmesi gerektiğini düşünmekteyim.

Hepinizce bilindiği üzere, sendika özgürlüğünün temel insan hakları içinde ve ILO'yu ilgilendiren özgürlükler arasında özel bir yeri vardır.

Sendika özgürlüğü, sadece, sosyal adalet yolunda ilerleme için bir ön şart değildir; sendika özgürlüğü, aynı zamanda, İşçi/İşveren/Hükümet üçlüsü'ne dayalı ILO'nun gerektiği biçimde çalışabilmesi için zorunludur. Ve, kanaatime göre, bu temel insan hakkının sürekli olarak ihlali, ILO'nun norm geliştirme işlevinin önündeki en ciddi engeldir.

Çeşitli vesilelerle ortaya konulduğu üzere, çoğu ülkede sendika özgürlüğü ve serbest toplu pazarlık hakkı ekonomik güçlüklerden söz edilerek ya da kalkınma gerekleri adına ağır bir biçimde kısıtlanabilmektedir. Diğer bazı ülkelerde, ekonomik mülahazalar yanında sosyal huzursuzluklar ve şiddet-

72. Dönem ILO Konferansı'ndaki Gelişmeler

Haziran/1986'da 72. Dönem ILO Konferansı sırasında toplanan Aplikasyon Komitesi'nde Türk Hükümeti'nin 30 Nisan 1986 tarihinde bir taahhüt mektubu gönderdiği açıklanmıştır.

Özal Hükümeti adına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca **30 Nisan 1986** tarihinde gönderilen mektupta; **"Türk Hükümetinin iş mevzuatını ILO normlarına uygun hale getireceği"** kaydedilmiş aşağıdaki taahhütte bulunulmuştur:

"...Türkiye'nin, tasdik etmiş olmakla 98 sayılı Sözleşme ile üstlendiği vecibelere ve ILO Anayasası'nda yer alan sendika özgürlüğü prensiplerine ve konuya ilişkin ILO normlarına tam olarak uymasını temin edecek her çeşit adımı atmayı ve her çeşit tedbirleri, ülkede cari siyasal, ekonomik ve sosyal gerçekler ışığında gerekebilecek zaman sınırları içinde almayı..."

Bu başvuruda ayrıca "Türk Hükümetinin sendikal hakların ILO tarafından anlaşıldığı biçimiyle saygı gösterildiği bir ortamın öneminin tam idraki içinde olduğu" da eklenmiştir.

Hükümetin bu taahhüdü Mayıs/1986'da ILO Yönetim Kurulu'na sunulan Sendika Özgürlükleri Komitesi'nin raporunda aynen yer almıştır. Sendika Özgürlükleri Komitesi **"Bu gelişmeyi memnuniyetle karşıladığını"** belirtmiş ve 2821 ve 2822 sayılı Yasalarda verilen sözler istikametinde değişiklik yapılmasını beklediğini belirtmiştir.

4 Haziran 1986'da 72. Dönem Uluslararası Çalışma Konferansı başlamış, Sosyalist Ülkeler İşveren temsilcilerinin **"Aplikasyon Komitesi"**nde temsil oranında çıkan bir anlaşmazlık sebebiyle anılan Komite ancak 11 Haziran 1986 tarihinde çalışmaya başlayabilmiştir.

Bu komitede TÜRK-İŞ'i asıl üye olarak TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ,** Yedek Üye olarak **Mehmet ACIDERELİ, Emin KUL, Metin TİRYAKİOĞLU** temsil etmiştir.

Komiteye Türk Hükümetinin taahhüt mektubu D. 4 No.lu bir belge ile sunulmuştur.

Bu belgenin sunulmasını takiben Komitenin işçi grubu başkanı söz alarak "Türkiye'nin durumunun 1982'den beri değerlendirildiğini, Türk Hükümeti'nin açık taahhüt teşkil eden bir başvurusu olduğunu" belirtmiş, "Hükümetçe verilen sözlerin yerine getirileceği umudu ile bu yıl Türkiye'nin durumunun tartışılmasını" istemiştir. Komite'nin işveren grubu öneriye uymuştur. Bu gelişme 11.6.1986 günü öğleden sonraki C.APP./PV.3 sayılı oturum tutanağında 13 üncü sayfada yer almış, aynı tutanağın 14 ncü sayfasında da Komite'nin tesbiti şu sözlerle belirtilmiştir:

"...D.4 sayılı belgede Türk Hükümeti bazı niyetlerini, değişiklikler yapmaya hazır olduğunu belirtmiş, durum hakkında bilgi alınmıştır; Komitenin işçi üyeleri, verilen sözlerin 1987 ILO Konferansı'na kadar yerine getirilmesi ümidini belirtmiştir. Bu tesbitler ışığında, D.4 sayılı belgede belirtilenler dikkate alınarak ve verilmiş bulunan sözlerin gerçekten yerine

ŞEVKET YILMAZ'IN ILO KONUŞMASI :

le, siyasal istikrarsızlıkla mücadele adına, kamu özgürlükleri, sendikal hak ve özgürlükler ve sendika özgürlüğü çiğnenmekte, sınırlandırılmaktadır.

Türkiye maalesef bu ülkeler arasındadır.

Birleşmiş Milletler sisteminin ve ILO'nun geleceğinin; ILO'nun norm geliştirme işlevinin değerlendirildiği böyle bir konferansta cevap bekleyen ilk soru, böylesine bir durumun, böylesine bir tutumun hoşgörü ile karşılanıp, karşılanamayacağı sorusudur.

Benim bu soruya vereceğim cevap "Hayır" cevabıdır. "Böyle bir tutum, böyle bir durum" hoşgörü ile karşılanamaz. ILO, varlığını, varlık sebebini, temel ilkelerini tehdide yönelen bu gelişme karşısında sessiz kalma yolunu seçemez.

Sendika özgürlüğü ilkesi, ILO'nun ana statüsünden kaynaklanan temel hedefleri arasındadır. Bu sebeple, üye devletlerce salt üyelik ilişkisi gereği saygı gösterilmesi gereken bir ilkedir. Bir ülkenin sendika özgürlüğünü düzenleyen ILO sözleşmelerini tasdik etmemiş olması, ILO'yu görevini yerine getirmekten alıkoymamalıdır. Orgütlerin başarılı olabilmesi, ana statülerinde yer alan ilkeleri hayata geçirebilmelerine bağlıdır.

ILO'nun geleceği, öncelikle bu alanda gerçekleştireceği başarıya bağlı görünmektedir.

Sayın Başkan, burada, sendika özgürlüğünün ihlalinde başvurulan çeşitli yöntemlerin tam bir listesini sunmak niyetinde değilim.

Burada sadece Türkiye'deki sendikal durum ile ilgili olarak, özellikle sendika özgürlüğü ilkesinin uygulanması konusunda bazı saptamalar yapmakla yetineceğim.

Belirtmeliyim ki, Türkiye

★ Böyle bir tutum, böyle bir durum hoşgörü ile karşılanamaz. ILO, varlığını, varlık sebebini, temel ilkelerini tehdide yönelen TÜRKİYE'deki gelişmeler karşısında sessiz kalamaz.

getirileceği umudu ile, Komitece bu yıl durumları ele alınacak ülkeler listesinden Türkiye'nin çıkarılması yerinde görülmüştür..."

Bu gelişmeyi takiben Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mustafa KALEMLİ, Türkiye'nin listeden çıkarılmasını derhal "ILO'nun Türkiye'deki şartlardan memnun olduğu" biçiminde yorumlamış ve bunu ilân etmiştir. Anadolu Ajansı Muhabirine Cenevre'de yaptığı açıklamada Bakan **"Türk Hükümetinin taahhüt verdiği yolundaki"** iddianın da doğru olmadığını belirtmiş, "biz zaten taahhüt veremeyiz" demiştir. Bakan

de **2821** **sayılı** *Sendikalar Kanunu ve* **2822** **sayılı** *Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu sendikalar üzerinde* **"Hukuksal bir deli gömleği biçiminde"** *etkisini sürdürmektedir. Öylesine ki, sendikaların, normal şartlar altında ve her çeşit devlet müdahalesinden masun bir biçimde sürdürebilecekleri her faaliyette müdahale vardır; kontrol vardır.*

Hernekadar Türkiye **87** **sayılı** *ILO sözleşmesini tasdik etmemişse de, ILO anayasası tahtında, sendika özgürlüğü ilkesine saygı göstermekle ödevlidir.*

TÜRKİYE'DEKİ YASALARIN ILO NORMLARINA AYKIRI YÖNLERİ

Başta 2821 ve 2822 sayılı yasalar olmak üzere, yürürlükteki diğer bazı mevzuat hükümlerinin sendika özgürlüğünü çiğneyen yönleri Türkiye'nin bu yükümlülüğünü yerine getirmesine imkan vermemektedir.

Değindiğim bu kanunların, ILO normlarında ifadesini bulan temel sendikal hak ve özgürlüklere aykırı yönleri şöyledir :

☐ *Devlet memurlarının, özel okul öğretmenlerinin, dini müesseselerde çalışan işçilerin, aynı zamanda işçi olan öğrencilerin sendika kurma ve sendika üyesi olmalarının yasaklanması,*

☐ *Sendika yöneticisi seçilebilmek için toplu pazarlık, grev yasası hükümlerini ihlelden dolayı hüküm giymemiş olma zorunluluğu,*

☐ *Sendika yöneticisi seçilebilmek için en az on yıl işçi statüsünde çalışmış olma yükümlülüğü,*

☐ *Sendika yöneticisi olarak en çok dört dönem seçilme hakkı ve aradan bir olağan genel kurul dönemi geçmiş olmadıkça yeniden seçilememe kuralı,*

☐ *Sendika yöneticiliğinin, kamu kurum ve kuruluşlarında, bunların katıldığı teşebbüs veya ortaklıklarda yönetim ve denetim kurullarında görev alma halinde sona erdirilmesi,*

☐ *Bir siyasi partinin yönetim organlarından herhangibirinde görev alan sendika veya konfederasyon yöneticilerinin, bu göreve geldikleri andan itibaren sendika veya konfederasyonlardaki görevlerinin kendiliğinden sona ermesi,*

☐ *Sendikaların genel siyaset*

Sendika Özgürlükleri Komitesi Raporu'nda; Aplikasyon Komitesi'ne sunulan D. 4 sayılı belgede ve tutanaklarda yer alan başvurunun da "taahhüt" olmadığını savunmuştur.

Bakanın bu açıklaması üzerine Anadolu Ajansı Muhabiri Komite'nin işçi grubu başkanı ile görüşmüş, işçi grubu başkanı Komite'de yaptığı açıklamayı tekrarlamış, "Türkiye'nin bu yıl görüşülmemesini verilen taahhüt ışığında önerdiğini" bildirmiştir.

Esasen Komite Raporu'nda Türkiye ile ilgili bir **"sonuç"** bölümünün yer alması kararlaştırılmıştır. Burada Hükümetçe verilen taahhüde atıfta bulunulmakta ve 1987 Konferansına kadar verilen sözlerin yerine getirilmesi istenmektedir.

Komite işçi grubu başkanı ayrıca, Komite Raporu'nun ILO Konferansı genel kuruluna takdimi sırasında bu gelişmeyi açıklayacağını belirtmiş, nitekim 23 Haziran 1986 tarihinde genel kurulda şu açıklamayı yapmıştır:

> "...Türkiye gibi sorgulamak istediğimiz ancak bize yazılı cevap vermiş ülkelerin durumu da vardı... Türkiye'nin cevabı açık ve resmi taahhütleri ihtiva ediyor. Şimdi görmeliyiz. Gelecek yıl bu sözler gerçekten yerine getirilmiş olacak mıdır?.."

Komitenin Genel Kurula sunulan Raporunda ayrıca Türkiye'nin durumuna yer verilmiş, taahhüt mektubu tekrarlanmış, sonuç bölümünde şu saptama yapılmıştır:

> **"...İşçi üyelerin, işveren üyelerce desteklenen bir önerisi üzerine ve Türk Hükümeti tarafından verilen bilgi dikkate alınarak, Komitece bu ülkenin durumunun bu kez görüşülmemesi kararlaştırıldı. Bununla birlikte, Komite, Hükümetin raporunda yer alan sözlerin en kısa süre içinde yerine getirilmesini beklemekte ve gelecek oturumunda (olumlu) gelişmeyi tesbit etmeyi istemektedir."**

TÜRK-İŞ Genel Başkanı 16 Haziran 1986'da ILO Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada **"taahhüt mektubunun verilmesiyle ortaya çıkan durumu"** değerlendirmiş, Sendika Özgürlükleri Komitesi'nin tesbitlerine değinerek özetle şunları söylemiştir:

"...Günümüzde çoğu ülkede genel olarak insan haklarına gösterilen saygı tatminkar olmaktan çok uzaktır ve çoğu halde sendikal hak ve özgürlükler çiğnenmektedir. Sayın Genel Direktörün sözleriyle; "...ILO'nun 87 ve 98 sayılı Sözleşmelerinde ifadesini bulan ve içeriği ILO denetim organlarınca yorumlanan sendika özgürlüğü ve serbest toplu pazarlık ilkelerine giderek artan sayıda devlet tam olarak uymamaktadır.." ILO'nun tahribine yol açabilecek olan eğilimi büyük bir kaygı ile karşılamakta olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Örneğin Türkiye konusunda ILO Sendika Özgürlükleri Komitesi aşağıdaki düzenlemelerin ILO normlarında ifadesini bulan temel sendikal haklara aykırı olduğunu işaret etmektedir:

- ☐ *Sendika yöneticisi seçilebilmek için en az 10 yıl işçi statüsünde çalışmış olma yükümlülüğü,*
- ☐ *Sendika yöneticisi seçilebilmek için toplu sözleşme grev yasası hükümlerini ihlâlden dolayı hüküm giymemiş olma zorunluluğu,*
- ☐ *Okullarda, dini müesseselerde çalışan işçilerin ve devlet memuru statüsünde çalışanların sendika üyesi olmalarının yasaklanması,*
- ☐ *Sendikaların genel siyaset yasağına tabi tutulması,*
- ☐ *Toplu pazarlık yapabilmek için ilgili işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde onunu, sözleşme yapılacak işyeri ya da işletmede en az yüzde ellisini üye olarak kaydetmiş olma yükümlülüğü,*

ŞEVKET YILMAZ'IN ILO KONUŞMASI :

yasağına tâbi tutulmaları,

- ☐ *Sendikaların doğrudan idari makamların takdirine bağlı olarak, soruşturma ve kontrol biçiminde, Maliye, Çalışma ve Sosyal Güvenlik ve İçişleri bakanlığı'nın periodik denetimine tâbi tutulmaları,*
- ☐ *Toplu pazarlık yapabilmek için ilgili işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde 10'unu; sözleşme yapılacak işyeri ya da işletmede en az yüzde 50'sini üye olarak kaydetmiş olma yükümlülüğü,*
- ☐ *Son derece ağır ve mesnetsiz grev yasaklamaları; örneğin sürekliliğinde zorunluluk olan hizmetler kavramı ile bağdaşmayan sektörlerde yasaklamalar; hükümete grevleri erteleme yetkisinin tanınmış olması; grev yasaklarında ve erteleme halinde uyuşmazlığın hükümetin kontrolü altındaki bir heyet marifetiyle ve mecburi tahkim yoluyla çözümlenmesi zorunluluğu; grevin belirli bir süre içinde yapılması kuralı ve bunlar gibi diğerleri.*

★ Türkiye'de Sendikalar Yasası, Toplu Sözleşme Grev ve Lokavt Yasası, sendikalar üzerinde "HUKUKSAL BİR DELİ GÖMLEĞİ" biçiminde etkisini sürdürmektedir.

Bu tablonun tamamlanabilmesi için serbest bölgeler yasasına göre serbest bölgelerde 10 yıl süre ile; turizm kanununa göre turizm mevsiminde grev yasağının bulunduğu belirtilmelidir. Aynı şekilde, giderek geliştirilen bir uygulama ile, 233 sayılı kanun gücündeki kararnameye göre sözleşme ile çalıştırılan işçilerin toplu pazarlıktan yararlanması yasaklanmış bulunmaktadır.

Nihayet Türk Hkümeti, ser-

□ *Ciddi grev kısıtlamaları, örneğin sürekliliğinde zorunluluk olan hizmetler kavramı ile bağdaşmayan sektörlerde grev hakkının yasaklanmış olması, hükümete kontrolü altındaki bir heyet marifetiyle mecburi tahkim imkânı veren grev erteleme yetkisinin tanınması ve bunlar gibi diğerleri.*

Sayın Başkan,

Sendika özgürlükleri Komitesinin bu tesbitlerine paralel olarak, Sözleşmelerin ve Tavsiye Kararlarının tatbikiyle ilgili Uzmanlar Komitesi de Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanununun Türkiye tarafından tasdik edilen 98 sayılı ILO Sözleşmesini ciddi bir biçimde ihlal ettiği görüşündedir.

Türkiye'deki durumla ilgili olarak son bir gelişmeye de değinmenin yerinde olacağı düşüncesindeyim. Türk Hükümeti Nisan 1986'da ILO Genel Direktörüne yaptığı bir başvuru ile, diğer bazı hususlar yanında, aşağıdaki taahhütte bulunmuştur:

> *"Türkiye'nin, tasdik etmiş olmakla 98 sayılı Sözleşme ile üstlendiği vecibelere ve ILO Anayasasında yer alan Sendika özgürlüğü prensiplerine ve konuya ilişkin ILO normlarına tam olarak uymasını temin edecek her çeşit adımı atmayı ve her çeşit tedbirleri, ülkede cari siyasal, ekonomik ve sosyal gerçekler tedbirleri, ülkede cari siyasal, ekonomik ve sosyal gerçekler ışığında gerekebilecek zaman sınırları içinde almayı..."*

Bu başvuruya, Türk Hükümetinin sendikal hakların ILO tarafından anlaşıldığı biçimiyle tam olarak saygı gösterildiği bir ortama sahip olmanın öneminin tam idraki içinde olduğu da eklenmiştir.

2821 sayılı Sendikalar Kanunu ve 2822 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu ile ilgili olarak ILO denetim organlarının anılan Yasaların işçi hak ve özgürlüklerini ihlal eden hükümlerinin değiştirilmesi isteğiyle yaptığı ve raporlarında da yer alan uyarıların tam olarak dikkate alınıp gerekli değişikliklerin gerçekleştirileceği umudu içinde, Türk Hükümetinin son girişimini memnuniyetle karşılıyoruz.."

➡

best toplu pazarlık düzenine önceleri kamu toplu iş sözleşmeleri koordinasyon kurulu, son zamanlarda, bizzat kararname ile kurdurduğu üç kamu işveren sendikası aracılığıyla müdahale etmektedir.

Hatırlanacağı gibi, Türk Hükümeti Nisan 1986'da ILO Genel Direktörüne yaptığı resmi bir başvuru ile, diğer bazı hususlar yanında, "Türkiye'nin; tasdik etmiş olduğu 98 sayılı ILO sözleşmesi ile üstlendiği vecibelere ve ILO anayasasında yer alan sendika özgürlüğü ilkelerine ve konuya ilişkin ILO normlarına tam olarak uymasını temin edecek her adımı atmayı ve gerekli tedbirleri almayı" taahhüt etmişti.

Aradan bir yıl geçmiş bulunmaktadır.

Türk Hükümetini, ILO önünde verdiği taahhütleri yerine getirmekten ne alıkoymuştur, bunu bilemiyoruz.

Bu yıl hükümet aynı yönde yeni bir taahhütte bulunmuştur. Önümüzdeki yıl, Türkiye'nin ILO ilke ve normlarına tam olarak uyduğunu belirtebilecek bir durumda olabilmeyi ümit etmekteyim.

Bu çerçevede Türkiye'nin ILO ilke ve normlarına uygun hareket edeceği yolundaki resmi taahhüdünü ve Türk-İş'in istekleri ile kendi aradıkları arasında hiçbir fark olmadığını açıkça belirten Uluslararası Çalışma Örgütü'nün yardımını istemiş olmasını memnuniyetle karşıladığımı belirtmek istiyorum.

Kuşkusuz, artık yapılmak gereken taahhüt vermek ve iyi niyet belirtmek değil, taahhütleri, ILO Anastatüsü çerçevesinde hayata geçirmektir.

Bunu yerine getiren bir ülke, aynı zamanda ILO sisteminin işlerliğine de katkıda bulunmuş olacaktır.

Teşekkür ederim, Sayın Başkan.

■

73 üncü Dönem ILO Konferansı Öncesi Gelişmeler:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'nın değişmesini takiben iş yasaları konusunda TÜRK-İŞ'e yapılan başvuru ve bunun sonuçları Bakanlar Kurulu Raporu'nun **"mevzuat çalışmaları"** bölümünde sunulmuştur.

Konunun ILO 73 üncü Dönem Konferansını ilgilendiren yönleri şöyledir:

TÜRK-İŞ'in Başbakanlığa Yaptığı Başvuru:

Konfederasyonumuz 9 Mart 1987 tarihinde 87-711-2/1 sayılı bir yazı ile Başbakanlığa başvurularak, 72. Dönem ILO Konferansı'nda yaptıkları taahhüt hatırlatılmış, gereğinin yapılması istenmiştir.

Anılan başvuru şöyledir:

T.C.
BAŞBAKANLIK MAKAMINA
ANKARA

"87-711-2/1

Konu : 72. Dönem Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) Konferansı -4/25 Haziran 1986, Cenevre

Hükümetimiz yukarda belirtilen Konferansta, ILO 98 Sayılı Sözleşmesi (Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı) ile ilgili olarak gerekli yasal değişikliklerin yapılacağı konusunda taahhütte bulunmuştur. Bu taahhüdün niteliği ve niceliği ile ilgili tüm doküman kopyaları ilişikte sunulmuştur.

ILO Yönetim Kurulu ve 72. Dönem Konferansına Hükümetimizce yapılan sunuşla taahhüt edilen değişikliklerin hiç birisi bugüne kadar gerçekleştirilmemiş bulunmaktadır.

Bu duruma rağmen:

1- *Grev ve lokavt uygulanması halinde mevcut yasanın sınırlayıcı, müdahaleci amaçlarını dahi aşan "Grev ve Lokavtlarda Mülkiye Amirlerince Alınacak Tedbirlere Dair Tüzük" 4.9.1986 tarihinde yürürlüğe konmuştur.*

2- *"İşçi ve İşveren Sendika ve Konfederasyonlarının Devletçe Denetimi ile İlgili Tüzük" Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca "işten el çektirme" işlemlerine kadar uzanan ve İdarenin Sendikalara müdahalesini daha da ağırlaştıran bir muhteva ile hazırlanıp 16.1.1987 tarihinde TÜRK-İŞ'e gönderilmiştir.*

3- *233 Sayılı KHK ile işçilerin, sendikal haklar ve Toplu İş Sözleşmelerinden faydalanmasını ortadan kaldıran, binlerce işçinin statüsünü değiştiren uygulamalar, yasal dayanağı olmaksızın sürʼatle yaygınlaştırılmaktadır.*

4- *Mesleki Eğitim ve Çıraklık Yasası ile Sendikaların Eğitim fonlarına el konulmakta, Grevleri etkileyecek unsurlara anılan yasada yer verilmektedir.*

5- *Asgari ücret tesbitinin ILO'nun 26 sayılı Sözleşmesiyle uyuşmayan yöntemlere bağlanması düzenlemeleri geliştirilmektedir.*

ILO'nun 87 ve 98 sayılı Sözleşmelerinde ifadesini bulan, İçeriği ILO Denetim Organlarınca yorumlanan sendika özgürlüğü ve serbest pazarlık ilkelerine, tam olarak uyulmaması ve yasal değişikliklerin yapılmaması karşısında 3/24 Haziran 1987 tarihleri arasında Cenevre'de yapılacak olan 73. Dönem ILO Konferansında durumun gündeme gelmesi söz konusu olabilecektir.

Konferans öncesi konuya kesin bir çözüm getirici gelişmelerin gözlenmesi halinde davranışımızı yeniden değerlendirmeye tabi tutacağımızı bilgilerinize sunarız.

Saygılarımızla,

Şevket YILMAZ — *Genel Başkan*
Emin KUL — *Genel Sekreter*

Bilgi için : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına yazıldı.

Mart 1987 Sendika Özgürlükleri Komitesi Toplantısı:

ILO Sendika Özgürlükleri Komitesi 2/6 Mart 1987 tarihleri arasında toplanarak Türkiye'nin durumunu gözden geçirmiş, Hükümetin 72. Dönem ILO Konferansı sırasında verdiği taahhüdü hatırlatarak, Hükümetin mümkün olan en kısa süre içinde işçi ve işveren taraflarıyla görüşmelere başlamasını, görüşmelerle 2821 ve 2822 Sayılı Yasalardaki kısıtlamaların kaldırılmasını amaçlanmasını, çalışmaların sonuçları hakkında ILO'ya ayrıntılı rapor sunulmasını kararlaştırmıştır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Çağrısı:

12 Mart 1987 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı TÜRK-İŞ'e bir yazı göndererek ILO'nun da

görüş ve temennileri doğrultusunda hazırladığını ifade ettiği metinleri görüşmek üzere, 18.3.1987'de bir toplantı düzenlediğini duyurmuştur. Bu toplantıda Başkanlar Kurulu'na sunulan Yönetim Kurulu Raporu'nun "Hukuk Bürosu Çalışmaları" bölümünde açıklandığı üzere olumlu hiçbir sonuç alınamamıştır.

ILO Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının Tatbiki ile İlgili Uzmanlar Komitesi Raporu ve Türkiye:

Sözleşme ve Tavsiye Kararların Tatbiki ile ilgili Uzmanlar Komitesi 73 üncü ILO Konferansı'na sunulacak Raporun Mart 1987'nin ilk yarısında tamamlanmış ve Türkiye'deki gelişmelerle ilgili olarak aşağıdaki saptamaları yapmıştır:

"98 Sayılı Sözleşme, Türkiye (onay 1985)

Komite, Hükümet tarafından gönderilmiş bulunan ayrıntılı raporlarla birlikte 1986 yılı Konferans Komitesine sunulmuş bilgileri de kayda almaktadır. Komite ayrıca, Sendika Özgürlükleri Komitesinin 98 Sayılı Sözleşmenin tatbikini ilgilendiren yönleriyle ele aldığı incelemeye-tabi konularda vardığı sonuçları **(249 uncu Rapor Mart 1987)** da kaydetmektedir.

Daha önceki gözlemlerinde Komite 1983 tarih ve 2822 Sayılı Yasanın 12 nci maddesinin sendikalara toplu görüşme için yetki belgesi verilebilmesini ilgili sendikanın kurulu bulunduğu işkolunda çalışanların en az yüzde 10'unu, toplu iş sözleşmesi kapsamına girecek işyeri veya işletmede ise çalışanların yarıdan fazlasını temsil etme şartına bağlamış olduğunu kaydetmişti. Komite her ne kadar en çok işçiyi temsil eden sendikaların tercihan ve münhasıran **(tercihin objektif ve önceden tespit edilmiş esaslara bağlamış olması kaydıyla)** toplu pazarlık hakkından yararlanmaları halini kabul edebilir bulmakta ise de özellikle işyerlerinde en çok üyeye sahip bulunmakla birlikte üye sayısı toplam işçi sayısının yüzde 50'sini aşmayan sendikaların işverenle toplu pazarlık yapma imkanını elde edemeyeceklerini dikkate alarak 2822 sayılı Yasa'nın **(yetki bakımından)** getirdiği zorunlulukları 98 Sayılı Sözleşmenin 4 üncü maddesinde ifadesini bulan serbest toplu pazarlık ilkesine tümüyle uymadığı görüşündedir. Aynı biçimde, işyerlerinde yarıdan fazla işçiyi temsil etme şartına uyan bir sendika, kurulu bulunduğu işkolunda çalışanların en az yüzde 10'unu temsil etmediği takdirde toplu pazarlığa başlayamayacaktır.

Komite daha önce yapmış olduğu tespitlere atıfla, yasal bir grevin genel sağlığı ve milli güvenliği bozucu nitelikte görülmesi halinde Bakanlar Kurulu Kararnamesiyle 60 gün süre ile ertelenebilmesine ve erteleme sonunda ihtilafın Yüksek Hakem Kurulunca çözümlenmesi keyfiyetine yeniden değinme gereğini duymuştur. Komite'nin kanaatine göre bu hüküm bazı hallerde zorunlu tahkime yol açabileceği cihetle 98 Sayılı Sözleşme'nin 4 ncü maddesinde ifadesini bulan serbest toplu pazarlık hakkını kısıtlayıcı niteliktedir.

Komite, 2822 Sayılı Yasa'nın bazı maddelerini değiştiren ve bu değişiklikler ile de en çok işçiyi temsil eden işçi kuruluşu TÜRK-İŞ'in daha önce 2822 Sayılı Yasa'nın tadiliyle ilgili olarak yaptığı bir kaç teklifi bir ölçüde dikkate almış bulunan 3299 Sayılı Yasa'nın 3 Haziran 1986 tarihinde kabul edilmiş olduğunu not etmiştir. Hükümete göre, değişikliklerle ilgili tekliflerin üç'lü yapı **(işçi-işveren-hükümet)** içinde müzakeresi önceden yapılmış olup, Hükümet sosyal tarafların **(işçi-işveren)** tekliflerle ilgili görüşlerini de gönderdiği raporunda tümüyle dile getirmiş bulunmaktadır.

Komite, Hükümetin çalışma yaşamını düzenleyen mevcut yasalarla ilgili olarak işçi ve işveren kuruluşlarınca son zamanlarda ortaya atılan görüşleri inceleyebilmek için Çalışma Bakanlığı bünyesinde bir komisyon oluşturulduğu yolundaki beyanını da ayrıca not etmiştir. Hükümet, hazırlanacak değişiklik taslağının Türkiye Büyük Millet Meclisine sevkedilmeden önce görüşlerini almak üzere bu kuruluşlara gönderileceğini de beyanına eklemiştir. Hükümet, bu aşamaya gelinmeden Çalışma Bakanlığı'nın yasa değişikliği teklifleri üzerinde istişarede bulunabilmek amacıyla ILO'dan teknik bir misyon davet etmek niyetinde olduğunu ifade etmektedir.

Komite bu gelişmeleri ve 3299 sayılı Yasa ile getirilen değişikliklerin genelde toplu pazarlık sisteminin işleyişinde prosedürden kaynaklanan bazı tıkanıklıkları giderme amacıyla yapılmış olduğunu ilgiyle not etmiştir. Komite, bugüne kadar kabul edilmiş değişikliklerin toplu pazarlıkta yetki için sendikaların uymaları gereken sayısal kriterlerle ilgili olarak daha önce de üzerinde durduğu ve Hükümetin talebi üzerine Nisan 1986'da gerçekleşen ILO Teknik Danışma Heyetinin ziyareti sırasında Hükümet ve sosyal taraflarla (işçi-işveren) ayrıntısıyla ele alınmış olduğunu müşahade ettiği temel sorunu giderecek nitelikte olmadıklarını özellikle not etmiştir. Söz konusu ziyaretten sonra Hükümet, diğer tasavvurları yanı sıra, Komite'nin yaptığı yorumlar ve Teknik Danışma Heyetinin yaptığı gözlemler ışığında toplu pazarlıkla ilgili 2822 Sayılı Yasa hükümlerini bir kezdaha inceleme; ve Türkiye'nin 98 Sayılı Sözleşme'yi tasdik ile, özellikle de Sözleşme'nin 4 üncü maddesi hükümlerilye, üstlendiği vecibelere tam olarak uyulmasını temin için gerekebilecek her adımı atma ve her çeşit tedbiri, ülkede cari siyasal, ekonomik ve sosyal şartların gerektirebileceği zaman sınırları içinde alma niyetini (Teşkilata) resmen duyurmuştur.

Komite, yasa değişikliği için yeni teklifler hazırlanmakta olduğunu ve Hükümetin, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmadan önce teklifleri gözden geçirmek üzere bir ILO Heyetini Türkiye'ye davet etmiş bulunduğunu ilgiyle not etmektedir.

Komite önerilen yasa değişikliklerinin yakın bir tarihte gerçekleştirilmesini ve 2822 Sayılı Yasa'nın 12 nci maddesinin yol açtığı zorlukların yakın bir tarihte giderilmesini temenni etmektedir.

Genel olarak Komite, işçileri temsil eden kuruluşlar olarak işçi sendikalarının toplu iş sözleşmesi için toplu pazarlık hakkından tam olarak yararlanabilmeleri için çalışmalarını ve iş programlarını serbestçe ve normal şartlar altında belirleyebilmelerini öngören temel ilkelere verdiği önemi tekrarlamak ister."

ILO Temsilcisi'nin Türkiye'ye Davet Edilmesi:

Hükümet, Birleşmiş Milletler Cenevre Bürosu Nezdinde Türkiye Daime Temsilcisi Büyükelçi, **Ercüment YAVUZALP** aracılığıyla 17 Mart 1987 tarihinde ILO Genel Direktörü'ne yen ibir başvuruda bulunmuştur.

Büyükelçi Hükümetin iş mevzu-

(Devamı 22. Sayfada)

YENİ ASGA

SANAYİ ve HİZMET KESİMİNDE;

Yıllar	16 yaşından büyük işçiler için; Brüt Günlük	Brüt Aylık	Net Günlük	Net Aylık	16 yaşından küçük işçiler için; Brüt Günlük	Brüt Aylık	Net Günlük	Net Aylık
1.10.1985	1.380,-	41.400,-	934,6	28.037,-	950,-	28.500,-	659,-	19.769,-
1.07.1987	2.475,-	74.250,-	1.686,5	49.094,-	1.710,-	51.300,-	1.146,-	34.383,-
Artış Yüzdesi	Brüt : 79,35		Net : 75,1		Artış Yüzdesi	Brüt : 80	Net : 73,9	

SANAYİ ve HİZMET KESİMİ

İŞÇİ KESİMİNİN MUHALEFET ŞERHİ

TÜRK-İŞ *'in 1986 yılı içinde yaptığı yazılı başvuru sonrasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca 19 Haziran 1987 tarihinde toplantıya çağrılan Asgari Ücret Tesbit Komisyonu çalışmalarında; Sosyal Devletin çalışanların hayat seviyesini yükseltme ödevi ile çelişen bir yaklaşımla,*

(1) Asgari ücret tesbitinde işçinin aile bireyleri ile birlikte değerlendirilmesi —aile bağımlılık faktörü— esasının hukuksal hiçbir dayanak olmaksızın kabul edilmemesi,

(2) Asgari ücretin net olarak ödenmesine ilişkin teklifimizin dikkate alınmaması,

(3) Besin içi/besin dışı harcama faktörlerinin değerlendirilmesinde, özellikle sürekli artış gösteren besin dışı harcama faktöründe gerçekçi oranlardan hareket edilmemiş olması,

(4) Asgari ücretin fiyat artışları karşısında seviyesini korumaya yönellk pahalılık zam oranının dikkate alınmaması,

(5) Belirlenen asgari ücretin hakça gelir dağılımını sağlayacak nitelikte olmaması,

Ve değinilen bu unsurlarla ilgili önerilerimizin Komisyonun Hükümet/işveren çoğunluğunun ortak hareketi ile reddedilmesi sonucunda,

Çoğunluk oyuyla saptanan ve işçi ile ailesinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım, kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını en az düzeyde karşılaması imkansız bulunan bu asgari ücrete gerek miktar, gerekse belirleme yöntemi açısından muhalifiz.

İşçi Kesimi Temsilcileri:

Mustafa BAŞOĞLU *Bayram MERAL* *Ahmet KURT*

Faruk BARUT *Enis BAĞDADİOĞLU*

KOMİSYON İŞÇİ Ü ASGARİ ŞERH

★ Yeni asgari üc
gerek yönter
olarak, önerile
veren kesimi
alınmadığını b
çi Üyeleri, kor
halif kalarak

ÜCRETLER

TARIM ve ORMAN KESİMİNDE;

Yıllar	16 yaşından büyük işçiler için; Brüt Günlük	Brüt Aylık	Net Günlük	Net Aylık	16 yaşından küçük işçiler için; Brüt Günlük	Brüt Aylık	Net Günlük	Net Aylık
1.10.1985	1.140,-	34.200,-	781,-	23.422,-	765,-	22.950,-	540,-	16.211,-
1.07.1987	2.190,-	65.700,-	1.454,-	43.614,-	1.470,-	44.100,-	992,-	29.768,-

Artış Yüzdesi Brüt : 92,1 Net : 86,2

Artış Yüzdesi Brüt : 92,15 Net : 83,7

A KATILAN
ELER
ÜCRETE
KOYDU

belirlenmesinde
gerekse miktar
ı hükümet ve iş-
afından dikkate
en Komisyon İş-
on kararına mu-
ı koydu.

TARIM KESİMİ

İŞÇİ KESİMİNİN MUHALEFET ŞERHİ

TÜRK-İŞ *'in 1986 yılı içinde yaptığı yazılı başvuru sonrasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca 19 Haziran 1987 tarihinde toplantıya çağrılan Asgari Ücret Tesbit Komisyonu çalışmalarında; Sosyal Devletin çalışanların hayat seviyesini yükseltme ödevi ile çelişen bir yaklaşımla,*

(1) Asgari ücret tesbitinde işçinin aile bireyleri ile birlikte değerlendirilmesi —aile bağımlılık faktörü— esasının hukuksal hiçbir dayanak olmaksızın kabul edilmemesi,

(2) Asgari ücretin net olarak ödenmesine ilişkin teklifimizin dikkate alınmaması,

(3) Besin içi/besin dışı harcama faktörlerinin değerlendirilmesinde, özellikle sürekli artış gösteren besin dışı harcama faktöründe gerçekçi oranlardan hareket edilmemiş olması,

(4) Asgari ücretin fiyat artışları karşısında seviyesini korumaya yönelik pahalılık zam oranının dikkate alınmaması,

(5) Belirlenen asgari ücretin hakça gelir dağılımını sağlayacak nitelikte olmaması,

(6) İşçiler arasında tarım ve sanayi kesimi biçiminde haksız ve adaletsiz bir ayırımda ısrar edilmesi,

Ve değinilen bu unsurlarla ilgili önerilerimizin Komisyonun Hükümet/işveren çoğunluğunun ortak hareketi ile reddedilmesi sonucunda,

Çoğunluk oyuyla saptanan ve işçi ile ailesinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım, kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını en az düzeyde karşılaması imkansız bulunan bu asgari ücrete gerek miktar, gerekse belirleme yöntemi açısından muhalifiz.

İşçi Kesimi Temsilcileri:

Mustafa BAŞOĞLU *Faruk BARUT* *Zeynel IRMAK*

Enis BAĞDADİOĞLU *Namık TAN* *Gazanfer AKCİN*

(19. Sayfadan Devam)

atı üzerinde çalışmalar yapmakta olduğunu, ILO ile mevcut işbirliğini sürdürme niyetini taşıdığını belirtmiş, Nisan 1987 içinde bir ILO teknik danışma heyetini Türkiye'ye davet etmiştir.

ILO Genel Direktörü bu başvuruyu olumlu karşılamış ve ILO Sendika Özgürlükleri Bölümü Başkanı W.Simpson 22 Nisan 1987'den bu yana beşinci kez Türkiye'ye gelmiştir.

TÜRK-İŞ'te 23 Nisan 1987 günü yedi saat süren bir toplantıda ILO temsilcisine TÜRK-İŞ'in görüşleri tekrarlanmıştır.

ILO Temsilcisinin Genel Direktöre Sunduğu Rapor:

ILO Temsilcisi'nin Genel Direktöre sunduğu raporda Dış İşleri ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları yetkilileri, TÜRK-İŞ ve TİSK temsilcileri ile yaptığı temaslar anlatılmaktadır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem TAŞÇIOĞLU ve diğer Bakanlık yetkilileriyle yaptığı görüşmelerde W.Simpson'un şu yönlere işaret ettiği görülmektedir:

"... Bakana Genel Direktör'ün saygılarını ilettikten sonra, misyonun amacının, sorun olan mevzuatı, özellikle hazırlanan değişiklik tasarılarını mümkün olduğunca samimi ve ayrıntılı bir biçimde tartışmak olduğunu bir kez daha belirttim. Ana amacın, yasanın sendika özgürlüklerine ilişkin ILO ilkeleriyle olabildiğince tutarlı bir biçimde yeniden düzenlenmesinde Hükümete yardımcı olmak olduğunu belirttim. ILO'nun işçi örgütlerinin gündeme getirdiği tüm taleplerle kendisini otomatik olarak bağlı görmediğini, ancak bu durumda TÜRK-İŞ tarafından ifade edilen görüşlerin ILO tarafından ifade edilenlerle sıkı sıkıya aynı paralelde olduğunu açıkladım. 2821 ve 2822 sayılı Yasaların sendikaların normal olarak Devletin hiçbir müdahalesi olmadan yürütmeleri gereken faaliyetleri neredeyse tümüyle kontrol altına aldığını müdahaleyle karşılaştıklarını, bir hukuksal deli gömleği işlevi gördüğünü belirttim.."

W.Simpson incelemeleri sonucu Hükümete yaptığı öneriyi ise şöyle anlatmıştır:

"Tüm koşullar gözönüne alındığında, Hükümetin önünde iki yol vardı: (1) özellikle benim belirtmiş olduğum alanları kapsayan bir çizgide daha temel değişiklikler yapma anlayışıyla yasanın tümü üzerinde bir kez daha düşünmek veya (2) önerilen değişiklikleri tamamen geri çekmek ve 2821 ve 2822 sayılı yasaları, belirli bir zaman süresi içinde ILO ilkeleri ve ILO tarafından yapılan öneriler ışığında ve başta Batı Avrupa olmak üzere diğer ülkelerin yasalar sistemini de gözönünde bulundurarak değiştirmeyi garanti etmek veya tamamen baştan yazmak.

Hükümetin bu ikinci alternatifi benimsemesi durumunda, ILO'nun, yeni kanun maddelerinin ILO ilkeleriyle mümkün olduğu kadar paralellik içinde olması için Hükümet tarafından gelebilecek her türlü teknik uzmanlık talebini sağlamaya hazır olduğunu belirttim. Değişiklik önerilerinin sunulduğu biçimiyle geçirmek, Hükümet'in, gerçek bir değişikliğe gidilmesi yönünde samimi olmadığını gösterecekti ve daha güçlü bir karşı eleştiri riskini gündeme getirecekti..."

W.Simpson temasları ve incelemeleri sonrasında ulaştığı noktanın "Hükümete" 2821 ve 2822 Sayılı Yasaların tümüyle geri çekilmesi ve ILO ilke ve normlarına uygun yeni bir yasal düzenleme yapılmasını tavsiye etmek" olduğunu kaydetmekte, şöyle demektedir:

"Çalışma Bakanlığı yetkilileri ve Bay Cankoreli ile yaptığım son toplantıda Bakanla aralarında uzun bir görüşme daha yapıldığı belirtildi. Kendilerine yeni bir talimat verilmemişti. Ancak konu hakkında nihaî görüşlerimi öğrenmek istiyorlardı. Durum tüm boyutları ile incelendikten sonra, 2821 sayılı yasa ile ilgili 18 değişiklik önerisi taslağından yalnız 3 ünün olumlu bir gelişme olarak göründüğünü belirttim. Bunlar özel okullardaki öğretim personelinin örgütlenme hakkı, sendikaların yatırım alanlarının genişletilmesi ve sendikaların feshi infisahı halinde varlıklarının intikaline ilişkin düzenlemelerdi. 2822 sayılı yasada yapılan 9 değişiklik önerisi taslağından da yalnız biri (grevci işçilere çadır veya kulübe sağlanması izni) biraz işçilerin lehinde idi. Olumlu sayılabilecek gelişmelerin toplamı bu denli azken, bu yasaların yol açtığı gerçek sorunlara yüzeysel çözüm getiren bu önerilerle yola devam etmenin ciddi bir taktik hatası olacağını söyledim. Ne TÜRK-İŞ ne de ILO, Hükümetin uygun yasal değişiklik yaparak ILO ilkelerine riayet etme niyetinde olduğu konusunda verdiği güvencelerin ve beyanlarının samimi olduğuna inanamazlardı. Son tavsiyem mevcut koşullar karşısında Hükümetin gösterebileceği en uygun davranışın, şimdiki önerileri tamamen geri çekmek ve sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin ILO ilkelerine tamamen bağlı kalacak şekilde 2821 ve 2822 sayılı yasaları derhal gözden geçirip değiştirme konusunda ILO'ya ciddi ve resmi bir güvence iletmesi oldu..."

ILO Temsilcisi bu tavsiyenin benimsenmesi halinde durumun açık,somut, yazılı bir taahhüt şeklinde ILO'ya bildirilmesini de önermiştir.

Hükümetin İkinci Taahhüt Mektubu:

Özal Hükümeti, bu gelişmeyi takiben 8 Mayıs 1987 tarihinde Büyükelçi Ercüment YAVUZALP aracılığıyla ILO Genel Direktörüne ikinci bir taahhüt mektubu göndermiştir.

Hükümet adına gönderilen ikinci mektup şöyledir:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, önceki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından Genel Direktöre gönderilen 30 Nisan 1986 tarihli mektupla tasrih edilen amaçların takibi zımnında, Türkiye'de endüstriyel ilişkilerle ilgili konuları (sorunları) ciddi bir biçimde mütalâa etmiştir.

Bununla ilgili olarak, Hükümet, (ilk olarak) diğer sosyal taraflarla (işçi-işverenlerle) ve takiben (daha sonra) kısa süre önce bir teknik istişari misyon sırasında bir ILO temsilcisi ile yaptığı istişareler sonucunda ve hem işçiler, hem işverenler, aynı zamanda ILO tarafından ifade edilen istekler ışığında, bu isteklerle ve diğer faktörlerle ilgili hususları dikkate alarak 2821 sayılı Sendikalar Yasası ile 2822 sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasasını, değişmiş bulunan ulusal şartlara göre tadil etmek üzere, bu konunun yenibaştan ele alınmasını gerekli görmüştür. Bunun yürütümü (yapılabilmesi) Anayasanın bazı hükümlerinin mütalâa edilmesini doğal olarak gerekli kılacaktır.

Hükümet, ILO prensiplerine ve normlarına tam olarak uygun bir iş mevzuatının gerçekleştirilmesi için gereken tüm önlemlerin alınması gerektiği görüşündedir. Bunun tahakkuku zımnında Hükümet Türkiye'de üç'lü istişarelere tekrar girişecektir. Hükümet, aynı zamanda, bu hususlarla ilgili olarak ILO tarafından sağlanacak teknik

yardımdan (yol göstericilikten) yararlanabileceği umudundadır.

Başbakanlığın Cevabi Yazısı

TÜRK-İŞ'in 9 Mart 1987'de Başbakanlığı yaptığı ve 72 nci Dönem ILO Konferansı sırasındaki taahhüdleri hatırlatmak, verilen sözlerin yerine getirilmesini istediği başvuru 25.5.1987 tarihinde 35-SKİB/6-0185 sayılı bir yazı ile cevaplandırılmıştır.

Başbakanlık yazısı ILO'ya gönderilen ikinci taahhüt mektubu ile gerçek niyet arasındaki belirgin farkı göstermesi bakımından ilginçtir.

Yazı şöyledir:

T.C.
BAŞBAKANLIK
Sosyal ve Kültürel İşler Başkanlığı

Sayı : 35-SKİB/6-0185
Konu : 72. Dönem ILO Konferansı **25.5.1987**

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU GENEL BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 9.3.1987 tarih ve 87-711-2/1 sayılı yazınız.

Çalışma hayatı ile ilgili meseleler yakinen takip edilmekte ve ilgili kuruluşlara gerekli talimatlar zamanında verilmektedir.

Ülkemizin egemenlik haklarına halel getirmeyen ve mevcut Anayasal düzenimizle çelişmeyen anlaşmalar ülkemiz tarafından imzalanmakta ve uygulanmaya konulmaktadır.

Uluslararası anlaşmalara bağlılığımız ve bunlara uymakta göstermediğimiz titizlik malumdur. Bu çerçevede ILO Sözleşmelerinden ülkemiz tarafından imzalanmış olanlara da uyulmakta ve buna göre gerekli hukuki düzenlemeler yapılmaktadır.

Milli meselelerimizin tartışılıp kararların alınacağı platformlar, milli platformlardır. Uluslararası platformlarda milli meselelerimizi birlik ve beraberlik içinde savunmanın ülkemizi her yönden güçlü kılacağı tabiidir. Kaldı ki başkalarının iç işlerimize müdahale etmesini istemek hakkına zaten sahip olamayız.

Yazınızda belirttiğiniz hususlar kanunlarımız çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Ahmet SELÇUK
Başbakan a.
Müsteşar

ICFTU Yönetim Kurulu Toplantısı (13/14 Mayıs 1987) :

Gelişmeler TÜRK-İŞ tarafından **13/15 Mayıs 1987** tarihleri arasında Lüksemburg'da toplanan ICFTU Yönetim Kurulu'na götürülmüş, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Hükümetin geçen yılki oyunu tekrarlama hazırlığı içinde olduğunu, amacın Türkiye'yi bu yıl ILO'da gündeme sokmamak olduğunu anlatmıştır. ILO Temsilcisinin Türkiye'deki temasları ve ulaştığı sonuçlar hakkında **ICFTU** Yönetim Kurulu'na bilgi veren TÜRK-İŞ Genel Başkanı Haziran 1987'de toplanacak olan 73. Dönem ILO Konferansı'nın "Türkiye" açısından önemini vurgulamış, Çalışma ve Sosyal Güvenlik eski Bakanı **Mustafa KALEMLİ**'nin Haziran 1986'da düzenlediği basın toplantısını hatırlatarak, **ICFTU** nun konuyu dikkatle eğilmesini istemiştir.

Sendika Özgürlükleri Komitesi Toplantısı (28/30 Mayıs 1987)

ILO Sendika Özgürlükleri Komitesi **28/30 Mayıs 1987** tarihleri arasında yaptığı toplantıda Türkiye'deki durumu yeniden gözden geçirmiştir.

Komite konuya ilişkin daha önceki belirlemelerini ve bunu izleyen gelişmeleri (ILO Temsilcisinin Türkiye'ye çağrılması, ILO Temsilcisinin Raporu, Uzmanlar Komitesi Raporu, Türk Hükümetinin ikinci taahhüt mektubu ilh.) değerlendirmiş, Yasalarla ilgili olarak Hükümetin derhal üç lü temaslara başlamasını, bu yoldan 2821 ve 2822 sayılı yasalarda yer alan kısıtlamaların kaldırılmasını, Yasaları ILO ilke ve normlarına uygun hale getirmesini istemiştir. Komite, ILO'nun bu yönde Hükümete yardımcı olmaya hazır olduğunu da tekrarlamıştır.

73. Dönem ILO Konferansı'ndaki Gelişmeler:

(1) Genel Kurul Çalışmaları:

TÜRK-İŞ'in görüşü Konferansın 9 uncu oturumunda, **9 Mayıs 1987** günü TÜRK-İŞ Genel Başkanı tarafından genel kurulda yapılan bir konuşma ile açıklanmıştır.

10 Mayıs 1987 günü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı **Mükerrem TAŞÇIOĞLU** Genel Kurul'da konuşmuştur. 73. Dönem ILO Konferansı'nda TİSK adına konuşma yapılmamıştır.

ÇALIŞMA ve SOSYAL GÜVENLİK BAKANI TAŞÇIOĞLU'NUN KONUŞMASI:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mükerrem TAŞÇIOĞLU 10 Haziran 1987 günü yaptığı konuşmada sendikal çıkmazlar ve Hükümetçe alınacak önlemler konusuna muğlak bir biçimde değinmiş, özetle şunları söylemiştir: "Son yıllarda petrol krizinin etkilerinin azalmasına rağmen, uluslararası para ve sermaye piyasalarındaki dalgalanmalar, dış ticaretteki himaye önlemleri, gelişmiş ülkeler ile gelişme yolundaki ülkeler arasındaki teknolojik

mesafenin açılması gibi gelişmeler, dünyanın bir çok yerinde enflasyonu ve işsizliği körüklemektedir. Bu sorunlara çözüm bulmak için hem uluslararası, hem de ulusal düzeyde gayretlerin arttırılması gerekmektedir. Ulusal düzeyde yapılabilecek olan bir girişim, işçilerin söz konusu olumsuz gelişmelerden mümkün olan en az nisbette zarar görmelerini teminen, üç'lü çerçevede gerekli önlemlerin alınmasıdır. Üç'lü danışmalar, aynı zamanda, çalışma mevzuatının iş hayatının dinamizmi ve ekonomik ve sosyal gelişmelerle uyum sağlamasına da yönelik olmalıdır. Türk hükümeti bu yolu seçmiştir. Birkaç yıldan beri, çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatı üç'lü çerçevede incelenmekte ve tarafların üzerinde mutabık kaldıkları mevzuat değişikliklerinin gerçekleştirilmesi için gerekli önlemler alınmaktadır. Türkiye'nin iç ve dış politikasının bugünkü gelişiminin dinamizmine paralel olarak, Türk Hükümeti, çalışma hayatını ilgilendiren standartların yükseltilmesini hedefleyen çalışmaları arttırarak sürdürme niyetini belirtmiştir. 12 Eylül 1980 tarihinden önce Türkiye'nin yaşadığı trajik olayların kaçınılmaz bir sonucu olan, sendikal hak ve özgürlüklere ilişkin mer'i mevzuattaki bazı kısıtlamaların mevcudiyetini tartışmak istemiyorum. Hükümetin, uluslararası taahhütlerinden kaynaklanan tüm vecibelerini yerine getirmeye ve ILO standartları ile uyumsuzluk ihtimalini ortadan kaldırmak için çalışma mevzuatında gerekli düzenlemeleri, ülkenin siyasi, ekonomik ve sosyal koşullarının gerekli kılacağı mühlet içerisinde yapmaya kararlıdır."

Komite Çalışmaları:

Hükümet yukarıda açıklanan muğlak ve zaman kazanmayı öngören girişimlerle Sözleşme ve Tavsiye Kararların Tatbikini İzlemekle Görevli Komite'nin **(Aplikasyon Komitesi)** gündemine Türkiye'nin girmemesini sağlamayı hedef almış ve bu yönde son derece yoğun bir çaba sarfetmiştir. TİSK tarafından da her düzeyde desteklenen bu taktik TÜRK-İŞ ve Aplikasyon Komitesi'nin işçi grubu tarafından boşa çıkarılmıştır.

Türk Hükümeti'nin gönderdiği **ikinci taahhüt mektubu** 6.6.1987 günü C.App./d.5 sayılı belge ile Komite üyelerine dağıtılmıştır. TÜRK-İŞ Komite'nin işçi grubu toplantısında **"Türkiye'nin geçen yıl verdiği taahhütlerin hiçbirini yerine getirmediğini, amacın zaman kazanmak olduğunu"** bildirmiş, **"çeşitli ILO Sözleşmelerini ihlal nedeniyle durumu görüşülmesi beklenen ülkeler listesine Türkiye'nin mutlaka alınması gerektiğini"** belirtmiştir. İşçi Grubu, oybirliği ile aldığı bir kararla Türkiye'nin listede yer alması yönünde girişimde bulunulmasını kararlaştırmıştır.

Liste 11.6.1987 günü kesinleşmiş, Türkiye'nin 98 ve 111/sayılı Sözleşmeler sebebiyle gündeme alındığı C.App./.9 sayılı belge ile ilân edilmiştir.

Usule göre gündeme alınan ülkelerin Hükümet temsilcilerine durum bildirilmekte ve hangi tarihte Komite önünde açıklama yapacaklarını duyurmaları istenmektedir. Türk Hükümeti 16 Haziran 1987 günü açıklama yapacağını bildirmiştir.

Hükümet temsilcileri Türkiye'nin gündeme girmesinden sonra durumu olağan bir olay şeklinde değerlendirmeye kalkışmışlardır.

Hükümet Temsilcisinin Açıklaması:

16 Haziran 1987 günü akşamı saat 20.00'de başlayan oturumda Hükümet adına Dışişleri Bakanlığı Uluslararası Sosyal ve Teknik Kuruluşlar Dairesi Başkanı **Bilge CANKOREL** söz almıştır. CANKOREL konuşmasında taahhüt mektubuna atıfta bulunmuş, 98 Sayılı Sözleşme ile ilgili olarak Uzmanlar Komitesince ortaya konan görüşlerin üç'lü görüşmelerde ayrıntılı bir biçimde incelendiğini, yasaların ILO normlarına uygunluğunun sağlanması için işçi ve işveren örgütleriyle bir arada çaba sarfedildiğini, 3 Haziran 1986 tarihinde çıkarılan 3299 sayılı Yasa ile 2822 Sayılı Yasanın çeşitli hükümlerinin değiştirildiğini, Hükümetin daveti üzerine Nisan 1987'de bir ILO teknik danışma heyetinin Türkiye'ye geldiğini ve inceleme konusu olan Yasa değişikliklerinin birlikte ele alındığını, 2822 Sayılı Yasanın 1980'nin sıkıyönetim'li günlerinde yasallaştırılmış olmasından kaynaklanan çeşitli problemlere sebep olduğunu, siyasal ve sosyal durumun o tarihten bu yana olumlu yönde geliştiğini, bunun sonucunda Hükümetin iş yasalarını ILO norm ve ilkelerine uygun hale getirmek için gerekli her çeşit önlemi almayı düşündüğünü, ilgili tarafların tam ve yapıcı katılımlarının sağlanması kaydıyla bu çalışmaların kısa süre içinde tamamlanmasının ümit edileceğini bildirmiştir. CANKOREL **"iş ve meslekte ayırım yapılmasının önlenmesi"** ile ilgili 111 sayılı Sözleşme uygulamasında da olumlu gelişmeler olduğunu öne sürmüştür.

TÜRK-İŞ Temsilcisinin Açıklaması:

TÜRK-İŞ temsilcisi yaptığı açıklamada öncelikle **"Komite'nin Türk Hükümetinin 1986 yılında 72. Dönem ILO Konferansı sırasında verdiği taahhütleri yerine getirmemiş olmasını esefle karşıladığını kaydetmesini"** istemiş; Nisan 1987'de Türkiye'ye gelen ILO teknik danışma heyetinin Türkiye'deki sendikal durumu mükemmel bir şekilde tarif ettiğini, 2821 ve 2822 Sayılı Yasaları sendikalara geçirilmiş hukuksal bir deli gömleği biçiminde nitelediğini, anılan Yasaların sadece 98 sayılı ILO Sözleşmesini değil, aynı zamanda, sendikaların kendi iş programlarını ve çalışmalarını özgürce belirleme hakkını açıkça ihlal ettiğini, devlet memurlarının, özel okul öğretmenlerinin, dini müesseselerde çalışanların, aynı zamanda işçi olan öğrencilerin sendikalaşma hakkından haksız olarak yararlandırılmadığını, sendika yöneticisi seçilebilmek için en az 10 yıl işçi statüsünde çalışmış olma şartı yanında TSGLK'nu hükümlerine göre mahkûmiyete çarpılmamasının şart olduğunu, sendikaların genel siyaset yasağına tabi olduklarını, bu yasaklama ile sendika yöneticilerinin Hükümette ya da siyasal partilerde görev almalarının olanaksız hale geldiğini, esasen görev alma halinde yöneticiliklerinin sona erdiğini, toplu pazarlık hakkının kullanılmasında —Uzmanlar Komitesince de belirtildiği üzere— barajlar bulunduğunu, grev hakkının kullanılamaz halde olduğunu, sürekliliğinde zorunluluk olan işler **(Eesential services)** kavramının bankacılık, petrol, kömür madenciliği ilh. gibi bu kavramla ilgili olmayan işkollarını kapsar hale getirilip grev yasaklarının çoğaltıldığını, Hükümete grevleri erteleme yetkisinin tanındığını, bu halde uyuşmazlığın Hükümet kontrolü altındaki bir hey'et marifetiyle çözüldüğünü, tüm bu düzenleme ve uygulamaların sendika özgürlüğü ilkeleriyle temelden çeliştiğini bildirmiştir.

TÜRK-İŞ Temsilcisi ayrıca **"Hükümetin verdiği taahhütleri yerine getirmemesi bir yana son bir yıl içinde çeşitli tasarrufları ile koşulları daha da ağırlaştırdığını öne sürmüş, 233 sayılı KHK uygulaması, kamu işveren sendikalarının kuruluş ve çalışma biçimi ve Hükümetin müdahaleleri konularında Komiteye ayrıntılı bilgi vermiştir. TÜRK-İŞ Temsilcisi 18'i aşkın rapora konu olan Türk Hükümetinin uluslararası taahhütlerine uygun hareket edip etmeyeceğinin ILO önünde açıklığa kavuşturulmasını"** istemiştir.

Diğer Ülke Temsilcilerinin Konuşmaları:

Komite'de ayrıca İsveç, Yunanistan, Fransa, ABO, Norveç ve Belçika işçi delegeleri söz almış, Hükümetin tutumu, verilen sözlere rağmen hiçbir olumlu adım atılmaması ağır bir dille eleştirilmiştir. Hollanda ve İngiltere işçi delegeleri tartışmanın uzaması üzerine konuşmaktan vazgeçmişlerdir. İşçi delegelerinin ortak görüşünü, Komite İşçi Grubu Başkanı Belçika İşçi Delegesi J.Houthuys açıklamıştır. Houthuys toplu pazarlık hakkı ile sendika özgürlüğü arasındaki yakın bağa işaret etmiş, her ikisinin ILO Anayasasının temel ilkeleri olduğunu hatırlatmış, Türkiye'de bu alanda ciddi ihlaller olduğuna dikkati çekmiştir. İşçi Grubu Başkanı, zamanın azlığı nedeniyle geçen yıl Komite'nin Hükümetin verdiği taahhüt mektubu ile yetindiğini, bununla birlikte verilen sözler istikametinde işlem yapılmasını beklediğini ifade ettiğini, bu yönde hiçbir adım atılmamış olduğunun Komitece tesbit edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Houthuys, **"Türk Hükümeti verdiği taahhütleri yerine getirmedi, ancak bundan daha da önemli bir şey oldu. Geçen yıl görüşmeyi takiben Hükümet burada bir basın toplantısı düzenledi ve Türkiye'deki koşulların uluslararası alanda hiçbir şekilde eleştirilmediğini ileri sürmeye kalkıştı, "mevcut problemler dış müdahale olmaksızın çözülmelidir" dedi. Bu çeşit girişimler sorunların çözümü için gerekli olan diyaloğa katkı sağlamaz, bu yoldan bir gelişme de sağlanamaz"** demiştir.

Houthuys konuşmasında Hükümetin taahhüt mektubunu da eleştirmiş, **"ortada sadece sözler, sözler beyanatlar vardır. Hükümetin mektubu bu alanda somut herhangi bir gelişme olduğunu göstermemektedir. Hükümet Komitenin işçi grubu üyelerince ortaya konan kaygıları ciddiyetle değerlendirmelidir.."** demiştir.

Komitenin işveren grubu başkanı Hükümetin ortaya koyduğu niyetleri hayata geçirmek için yapacaklarını daha somut bir biçimde ortaya koyması gerektiğine işaret etmiştir.

Bu konuşmalardan sonra **Bilgi CANKOREL** yöneltilen soruları cevaplandırarak **"son birkaç yıl içinde siyasal, ekonomik ve sosyal yaşamın olumlu bir gelişme gösterdiğini, bu durumun endüstriyel ilişkileri de olumlu bir biçimde etkilediğini, Hükümetin uluslararası vecibelerini yerine getirmeye ve iş mevzuatında ILO normları ile bağdaşmayan unsurları ortadan kaldıracak adımları atmaya, önlemleri almaya hazır olduğunu"** belirtmiştir.

Aplikasyon Komitesi'nin Sonuç Kararları:

Bu görüşmelerden sonra Türkiye'nin ağır ihlallerin ilan edildiği **"özel listede yer alması"** üzerinde durulmuş, İşçi Grubunun bu konudaki ortak görüşüne karşı, İşveren Grubu, Hükümetin şartları iyileştirme yönünde yeni bir taahhütte bulunduğunu, bu çerçevede ILO'nun yardımını istediğini, Komite'nin gelecek oturumunda herhangibir gelişme olmadığı takdirde özel listede ilan etmenin daha yerinde olacağı görüşünde olduğunu öne sürmüştür.

Komite bu değerlendirmelerden sonra şu sonuç kararını almıştır:

"Komite, Hükümet ve Hükümet Temsilcisi tarafından sunulan bilgiyi not etmiştir.

Komite, çeşitli vesilelerle Hükümet tarafından verilen sözlere rağmen, ulusal mevzuat ve uygulama ile 98 ve 111 sayılı Sözleşmeler arasında ciddi aykırılıklara (sapmalara) ilişkin kaygısını açıklamıştır.

Komite sözlerin çok yakın bir gelecekte gerçekleştirilmesini ve gelecek oturumunda bu yönde gelişme olduğunu bildirebilir durumda olmayı umut ettiğini açıklamıştır.

Bunun böyle olmaması takdirinde, Komite, sözleşmelerle uygunluğu temin etmek düşüncesiyle diğer araçlara başvurma zorunluluğunda kalacaktır."

Aplikasyon Komitesi Raporu 22 Haziran 1987 günü Genel Kurula sunarak kesinleştirmiştir. ■

ŞEVKET YILMAZ'IN CENEVRE'DEN AYRILIRKEN YAPTIĞI AÇIKLAMA

Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, ILO kongresi nedeniyle gittiği Cenevre'den ayrılırken, basın mensuplarına şu açıklamayı yaptı:

''Hepinizce bilindiği gibi, yurdumuzda sendikal hak ve özgürlükleri düzenleyen 2821 ve 2822 sayılı yasalar, çıkarıldığı tarihten beri Uluslararası Çalışma Teşkilatı ILO tarafından sendika özgürlüğünü düzenleyen uluslararası hukuk kurallarına aykırı kabul edilmiştir.

ILO, bu alanda Türk-İş'in tüm görüşlerini paylaşmaktadır. Nisan 1987'de, Hükümetin isteği üzerine yardımcı olmak üzere 1982'denberi dördüncü kez Türkiye'ye gelen ILO yetkililerince açıkça ifade edilmiştir ve ifade edilmektedir

Geçen yıl Hükümet ILO'ya bir taahhüt mektubu vermiştir. Bu mektubu ile Hükümet, iş mevzuatını ILO ilke ve normlarına uygun hale getirmeyi taahhüt etmiştir. Bildiğiniz gibi bu alanda hiç bir şey yapılmadı. Üstelik geçen yıl bu taahhüt mektubu karşısında **"Ne yapılacağını bekleyelim, bu sebeble Türkiye'nin durumunu bu yıl görüşmeyelim"** diyen Konferans komitesine oyun oynanmaya da kalkışıldı.

O tarihteki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Kalemli, derhal bir basın toplantısı düzenleyerek, **"ILO, Türkiye'deki gelişmelerden öylesine memnun ki, Türkiye'deki şartları görüşmek istemedi. Türkiye'yi bu sebeple gündemden çıkardılar. Üstelik, teklif işçilerden geldi"** diyebildi.

İşverenlerin de gözleri önünde cereyan eden bir olay saptırılarak, Türk kamuoyu yaratılmaya çalışılırken, çıkarları öyle gerektirdiği için işverenler sessiz kalmayı yeğlediler. Bu yanıltma eylemine arka çıktılar.

Geçen yıl, Komite yetkilileri bu durumu anladıklarında derhal protesto ettiler. Tutanaklara gerçek niyetlerini geçirdiler. **"Bu tutum Komiteye saygısızlıktır, gösterilen güven kötüye kullanılmıştır"** dediler. Bu görüşlerini genel kurulda tekrarladılar ve zabıtlara soktular.

Hükümete düşen, en azından verdiği sözleri yerine getirmektir. Ancak, az önce belirttiğim gibi, bir yıl içinde olumlu tek adım atılamadı. 233 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile, sözleşmeli personel uygulamasında yapıldığı gibi, Kamu İşveren Sendikalarının kuruluş ve işleyiş biçiminden izlenildiği gibi, şartlar daha da kötüleşti.

Hatırlayacağınız gibi, Türk-İş, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile görüşmesinde (Bakanın değişmesini takiben) Sayın Taşçıoğlu'nun çağrısına uyarak, yasalara ilişkin değişiklik isteklerini beşinci defa hükümete sundu.

> ***"Biz ILO'ya Atatürk'ün işaretiyle girdik. Bugün ILO'da onun imzasını ve mührünü taşıyan belgeler vardır. Tasdik edilen sözleşmede uygulama taahhüdü açıkça yer almaktadır. Bu geleneğe saygılı olmak lâzımdır. Saygı sözde kalmamalıdır..."***

Beklenen, Hükümetin ILO ilkelerine uygun düzenlemeler yapmasıydı. Tamamen aksi oldu.

Hükümet, bir defa da ILO'dan teknik hey'et isteme yolunu seçti. ILO temsilcisi, 23 Nisan 1987'de Ankara'da 2821 ve 2822 sayılı Yasalar için **"Hukuki bir deli gömleği"** tabirini kullandı.

"Bakanlık tüm tekliflerini geri almalıdır. Türk-İş'in tüm tekliflerini ILO olarak paylaşıyoruz. Yasaları tümüyle yeni baştan ele almak lazımdır. Bunu benimsiyorsanız, ILO'ya yazın" dedi.

Bize göre, geçen yıla nazaran daha genel ifadeler taşıyan ikinci bir taahhüt mektubu gönderdiler. Ne kadar içtenlikle davrandıklarını zaman gösterecektir. Ancak, geçen yılın deneyimi ve bir yıl geçmesine rağmen verilen sözlerin bir tekinin dahi yerine getirilmemiş olması karşısında, ILO sözleşmelerinin uygulanmasını gözlemekle görevli olan Aplikasyon Komitesi işçi grubunun aldığı, oybirliği ile aldığı karara uyarak Türkiye'yi bu yılki gündeme soktu.

Salı günü öğleden sonra, Türkiye'nin durumu ILO Konferans Komitesinde ele alınacak.

Hükümetten, sendikal hak ve özgürlüklerle ilgili tutumu ve 2821, 2822 sayılı yasalar konusunda açıklama yapması istenecektir.

Türk-İş ve ICFTU temsilcileri de Genel Kurulda yaptığı konuşmalarda, değindiğim hususlar dahil, görüşlerini açıklayacaklardır.

Komite bir karara varacak ve Hükümetten buna uyması istenecektir.

Gerçekte bu sonuç, Hükümetin taahhüt mektubu gereklerine eksiksiz uymasını istemek demektir.

Yanlış hesabın Bağdat'tan döndüğü şu an, bakalım ne diyecekler, göreceğiz.

Şimdi, manevi bakımdan daha da ileri bir sorumluluk altındadırlar. Memnuniyetle karşıladığımız bir girişimle ILO'nun yönetimine talip oldular. Bugüne kadar, üye Devlet olarak ILO Anayasasında yer alan ilkelere, ILO normlarına uymak sorumluluğu altındaydılar. Şimdi, aynı zamanda icra mevkiindeler. ILO Anayasasına uymayanları, ilkelerine saygısız davrananları izlemek, gerekli önlemleri almak mevkiindedirler. Sorumlulukları artmıştır. Hayırlı olsun diyorum.

Biz ILO'ya büyük kurtarıcı Atatürk'ün işaretiyle girdik. Bugün Cenevre'de o'nun imzasını taşıyan, Reisicumhur mührünü taşıyan belgeler mevcuttur. Tasdik edilen sözleşmede uygulama taahhüdü açıkça yer almaktadır. Bu geleneğe saygılı olmak lazımdır. Demokrasiden, insan haklarından, işçiden, dar gelirliden söz etmek kolaydır. Saygı sözde kalmamalıdır. Görmeliyiz, yaşamalıyız. İleride bu konuda daha geniş açıklama yapacağım."

TÜRK-İŞ Kooperatifler Bürosu tarafından düzenlenen

"Kooperatif Müdürleri Yetiştirme Kursu" Samsun'da başladı.

Kurs öncesi Ankara'da düzenlenen bir toplantıda, TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan Balaban bir konuşma yaptı.

Sendikalarımızın ve kooperatiflerimizin büyük ihtiyaç duyduğu kooperatifçiliği iyi bilen kadroların yetiştirilmesi amacıyla her yıl Türk-İş Kooperatifler Bürosu tarafından düzenlenen **"Kooperatif Müdürleri Yetiştirme Kursu"** Samsun Türk-İş Eğitim tesisinde başladı.

Türk-İş Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreterleri **Mustafa Başoğlu** ve **Orhan Balaban**'ın da hazır bulunduğu bir açılış toplantısından sonra başlatılan kursta ilk hafta temel bilgiler, ikinci hafta mevzuat ve kooperatiflerle ilgili yönetmelikler üçüncü hafta muhasebe konuları işlenecek. Kursiyerler daha sonra Türkiye'nin çeşitli illerinde sendikalar öncülüğünde kurulmuş tüketim ve yapı kooperatiflerinde staj görecekler. Kursta daha sonra işletme konuları ele alınacak.

Kursiyerler Samsun'a gitmeden önce Ankara'da yapılan bir toplantıda, kursiyerlere hitaben bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri **Orhan Balaban** sosyal ve ekonomik politikalar sonucunda, sendikaların işçilerin çıkarlarını koruyamaz hale geldiğini belirterek özetle şunları söyledi.

"Dar gelirlilerin birleşerek üretime geçmesinden ve siyasi hayata ağırlık koymasından kuşku duyan sermaye çevreleri, kooperatifleşmeyi engellemeye çalışmaktadırlar.

Çalışma hayatını düzenleyen yasalarda yapılan bir takım değişikliklerle, üyelerinin satınalma gücünü yükseltemez duruma getirilen sendikalar, bu nedenle kooperatifçiliğin önemini daha iyi kavramaktadır.

İşçilerimizin satınalma gücünü arttırabilmek amacıyla TÜRK-İŞ, kooperatifçiliğe büyük önem vermektedir. Kooperatif Müdürleri Yetiştirme Kursu da, bu öneme dayalı olarak düzenlenmektedir."

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** da aynı toplantıda kooperatifçiliğin önemine değindiği konuşmasına, sağlık işkolundaki bazı kooperatif deneyimlerinden söz ederek şunları söyledi:

"Toplu sözleşmelerin getirdikleri kadar olmasa dahi, kooperatiflerin üyelerine menfaat sağlama imkanı vardır. Kooperatifleşme, giderek aşağıya çekilen ücretleriyle işçilerimizin daha ucuza ihtiyaçlarını temin etme imkanını sağlıyor."

Kooperatif Müdürleri Yetiştirme Kursu 7 haftalık eğitim programı ile şu anda gerek bağlı sendikalarımızın gerek TÜRK-İŞ'in düzenlediği en uzun eğitim programını oluşturuyor. Kursta ayrıca TÜKETİCİNİN KORUNMASI konusunda Türk-İş'in bugüne kadar yaptığı çalışmalar ile kooperatifçilere bu konuda düşen görevler konusunda da bilgiler veriliyor.

BASIN TOPLANTISI:

YILMAZ: "Hükümet, ILO'ya taahhütlerini sür'atle yerine getirmelidir"

Teksif Sendikası'nın Bursa'da yaptığı Başkanlar Kurulu Toplantısından önce düzenlenen Basın Toplantısında, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, başta ILO konusu olmak üzere çeşitli konulara değindi.

Türk-İş Genel Başkanı, Bursa'da düzenlediği Basın Toplantısında, ILO'nun son kez olarak Türk Hükümetine bir yıl süre verdiğini söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, 24 Haziran'da Bursa'da bir basın toplantısı düzenledi. Başta, Uluslararası Çalışma Teşkilatı ILO'nun 73. dönem toplantısı ve Türkiye'nin yerine getirmediği uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerinin konu edildiği basın toplantısında, Şevket Yılmaz ayrıca, Avrupa Parlamentosu ve Ermeni tasarısı, Anayasa ve yasalarda yapılacak değişiklikler, Güneydoğu'daki olaylar hakkında da basın mensuplarına açıklamalarda bulundu.

Cenevre'de yapılan ILO toplantısının ardından bir değerlendirme yaparak; hükümetin, ILO'ya karşı taahhütlerini süratle yerine getirmesi gerektiğini belirten Şevket Yılmaz, **"ILO, Türk hükümetine son kez olarak bir yıl süre tanımış, bu süre içinde çalışma hayatını düzenleyen yasaların kendi ilke ve normlarına uygun hale getirilmesini istemiştir."** dedi.

Şevket YILMAZ, bir yıl önce toplanan ILO konferansı sırasında Türk Hükümetinin bir taahhüt mektubu vererek, çalışma hayatıyla ilgili yasal düzenlemeleri ILO norm ve ilkelerine uygun hale getireceğini belirttiğini, buna rağmen hiçbir girişimde bulunmadığını da hatırlattı ve **"Son kez verilen bu süre içinde taahhütler yerine getirilmediği takdirde, ILO tüm baskı araçlarını harekete geçirecektir"** dedi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ, Konfederasyona bağlı TEKSİF Sendikasının Bursa'da toplanan Başkanlar Kurulunun çalışmaları öncesinde düzenlediği basın toplantısında şunları söyledi:

ŞEVKET YILMAZ'IN BASIN TOPLANTISI KONUŞMASI:

Ülkemiz, her geçen gün biraz daha artan sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır.

İşçi hareketinin yaşadığı çıkmazlar, enflasyonun kontrol altına alınamayışı, uluslararası

alanda yaşanan rahatsızlıklar, Güneydoğu Anadolu da meydana gelen ve bütün ulusumuzu derinden üzüntüye sevkeden olaylar, siyasi yapıda giderek çirkinleşen tartışmalar, Türk insanının huzur ve mutluluk özlemini umutsuzluğa dönüştürmektedir.

ILO'DA DURUM

TÜRK-İŞ Genel Başkanı olarak, bütün bu konulara ilişkin görüşlerimi açıklarken, konuya Uluslararası Çalışma Teşkilatı ILO'nun geçtiğimiz günlerde yapılan 73. Kongresindeki gelişmelerle başlamak istiyorum.

Bilindiği gibi, Büyük Atatürk'ün talimatıyla onayladığımız ILO Anayasası dolayısıyla, bunun da ötesinde, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi gereği bu teşkilatın ilke ve normlarına uymak zorundayız.

Özellikle 12 Eylül 1980 tarihinden sonra meydana gelen Anayasa ve yasalarda yapılan yeni düzenlemeler ile ILO ilke ve normları çiğnenmiş, hür sendikacılık hareketi ağır çıkmazlarla karşı karşıya bırakılmıştır.

TÜRK-İŞ olarak, demokratik parlamenter rejime geçilmesiyle birlikte bu çıkmazların Batı Demokrasilerine özgü diyalog yöntemi ile aşılabileceği inancımız kısa sürede yıkılmış, işçi kesiminin sesine kulaklarını tıkayan siyasal iktidarın olumsuz politikası TÜRK-İŞ'i yurt düzeyinde eylem programı izlemeye sevketmiştir.

Belirtmeliyim ki, gerek kapalı ve açık hava toplantıları, gerekse yürüyüş ve mitinglerimiz karşısında da Hükümet sanki bir başka ülkede bu olaylar cereyan ediyormuşçasına duyarsızlığını sürdürmekte, üstelik, mevcut yasal çıkmazlara ilaveten yeni sorunlar yaratmaktadır. İşçi hareketini adeta tahrik etmeyi amaçlayan bu politika ile mücadelemiz aralıksız devam edecektir.

Hiç kuşku yok ki; işçileri gözden çıkaran siyasal iktidarı da işçiler gözden çıkarmışlardır.

Bunun en çarpıcı örneği, ara seçimlerden önce İzmir, Manisa, Samsun ve Zonguldak'ta yaptığımız toplantılarda bu iktidara oy verilmemesi çağrıma işçi arkadaşlarımın gönülden katılmalarıyla alınan sonuçlardır.

Bugünkü siyasal iktidar sadece yurt düzeyinde değil uluslararası alanda da baskı altındadır. ILO'nun 73. kongresi yaşanan tüm sıkıntıları bütün boyutlarıyla öğrenmiştir.

ILO'da Türk Hükümetinin bir yıl önce Çalışma ve Sosyal Güvenlik eski bakanı tarafından, yasal çıkmazların düzeltileceği yolundaki taahhüt mektubunu hatırlatarak, herhangi bir olumlu gelişmeye tanık olmadığımızı açıkladım.

Hükümet kesiminin yeni bir taahhüt mektubu vererek işi savsaklama politikası iflas etti. Bütün yabancı temsilcilerin ağır eleştirilerine yol açan ülkemizdeki durum, Hükümete nihayet gelecek kongreye kadar bir süre tanınmasıla noktalandı. ILO Hükümetten taahhütlerini en kısa süre içinde ve tam olarak yerine getirmesini istedi. Şayet bu süre içinde Anayasa ve yasalardaki şikayet konusu düzenlemeler ILO ilke ve normları doğrultusunda değişmezse, ILO tüm baskı araçlarını harekete geçirecektir.

Böylesine bir tablo, en azından Avrupa Ekonomik Topluluğuna tam üyelik müracaatında bulunan Sayın Özal Hükümeti için çok önemli ve kritik bir değer taşımaktadır.

TÜRK-İŞ olarak, gelişmeleri dikkatle ve hassasiyetle izlemekteyiz.

AVRUPA PARLAMENTOSU VE ERMENİ TASARISI

TÜRK-İŞ, çalışma hayatında muhatabı olan Sayın Özal Hükümetiyle ne denli bir mücadele içinde bulunursa bulunsun, milli konularda da aynı derecede duyarlılığını ve tepkilerini korumaktadır.

Avrupa Parlâmentosunda bir Ermeni tasarısının kabul edilmesi, Türk işçi hareketini yakından etkilemiştir. Böylesine haksız ve maksatlı bir kararın dostluk ilkeleriyle bağdaşamıyacağı açıktır. Kararı Türk Sendikacılık Hareketi ve TÜRK-İŞ olarak kınıyoruz, protesto ediyoruz.

Teröristlere cesaret verecek nitelikteki bu kararın alınmasında payı olan ülkeler, uluslararası teröre karşı ortak hareket edilmesi ilkesini yıkmışlar, Türkiye'ye karşı hasmane bir tutum sergilemişlerdir.

Böylesine bir karar tasarısının çok önceden Avrupa Parlamentosuna sunulmuş olduğu gözönünde tutulduğunda, Hükümetin gereken hassasiyeti ne ölçüde gösterdiği konusu cevap bekleyen bir sorudur.

ENFLASYON

Atalarımızdan dedelerimize, dedelerimizden babalarımıza ve babalarımızdan da bize intikal eden kemer sıkma politikası, gözlemlerimize göre çocuklarımızdan sonra da torunlarımıza intikal edecektir.

Büyük iddialarla ekonomik politikasını sergileyen ve bütün uyarıları kulak ardı ederek uygulamaya devam eden Sayın Özal, dört seneye yakın iktidarı döneminde bu işi beceremeyeceğini artık gözler önüne sermiş ve Özal enflasyon karşısında mağlup olmuştur.

1987 enflasyon hızının şimdiden yüzde kırkların üzerinde olacağı açıklık kazanmıştır.

İşçi, memur, emekli, dul, yetim, küçük esnaf, kısaca dar ve sabit gelirli kitleler, tam anlamıyla perişan duruma düşmüştür.

Türkiye, hiçbir dönemde böylesine bir sosyal bunalım yaşamamıştır.

Ağır geçim sıkıntısına bağlı olarak intiharlar, fuhuşa sürüklenenler, talih oyunlarından başka çare görmeyip nafakasını bu yo-

la harcayanlar, işsizler, sosyal yapımızı temelden sarsarken, rüşvet ve yolsuzluklar her gün gazete manşetlerinde yer almaktadır.

Sayın Başbakan ise, bunun aksini savunup, bir tek örnek gösterilemeyeceğini söyleyecek kadar garip bir tavır içindedir.

SİYASİ YAPIMIZ

TÜRK-İŞ'in 15 Ocak 1987 tarihinde siyasi parti liderlerine bir kez daha verdiği Anayasa ve yasalardaki değişiklik istekleri, özellikle muhalefet partilerince benimsenmiş ve gerekli girişimlerde bulunulacağına dair söz verilmiştir.

Geçtiğimiz günlerde gündeme gelen Anayasa değişikliği sırasında, iktidar partisi işin sadece siyasal alandaki değişiklikleriyle ilgilendiğini ortaya koymuştur.

Muhalefet partilerimizin şu ana kadar farklı bir yaklaşım içinde olmamaları üzüntü vericidir.

Öncelikle şunu açıklamak isterim: TÜRK-İŞ siyasal yasaklamalara karşıdır. TÜRK-İŞ buna çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi adına karşıdır. Ekonomik haklarda, sosyal haklarda getirilen yasakların da, özünde siyasal yasak olduğu unutulmamalıdır. Bir yanda yasaklar, öte yanda tüm kurum ve kuralları ile yaşama geçirilmesi gereken demokrasi vardır. TÜRK-İŞ'in seçimi bellidir ve bunun için mücadele edecektir.

Bu konu bugün toplanan TEKSİF Başkanlar Kurulu'nda ve 3 Temmuz'da Ankara'da yapılacak olan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nda tüm ayrıntıları ile tartışılıp, ortak tavır tesbit edilecektir.

GÜNEYDOĞU OLAYLARI

Yurdumuzda terör yüzünden yaşanan acı günler büyük ölçüde geride kalmış olmasına rağmen, Güneydoğu Anadolu'da meydana gelen olaylar sık sık büyük acılar getirmektedir.

Geçtiğimiz günlerde çoğunluğu çocuk ve kadın olmak üzere 30 vatandaşımızın teröristlerce öldürülmesi, bu saldırıların giderek büyük boyutlara ulaştığını göstermektedir.

Olayı şiddet ve nefretle kınıyoruz.

Halkımız, bu gibi olaylardan sonra "kanları yerde kalmayacaktır" gibi klasik laflardan öfke duyar hale gelmiştir.

Hükümet tarafından yapılan açıklamalarla, sınırdan sızarak vur-kaç politikası izledikleri bilinen bu teröristler dost görünümü altındaki komşu ülkelerce himaye edilmekte ve maalesef dış politikada değeri ne olursa olsun ticari çıkarlar yüzünden verilen tavizlerle bu sözde komşularımıza yeterli baskı kurulamamaktadır.

Bunun bir başka tipik örneği, İran Başbakanının Türkiye'ye gelişindeki küstah tavrı karşısında da görülmüştür.

Türk halkı, Sayın Özal iktidarı döneminde, açlığa da katlandığını gösterebilir ama, Türklük onurundan tavize asla izin veremez.

Hele, büyük kurtarıcımız, Cumhuriyetin kurucusu büyük Atatürk'e dil uzatanlara kucak açılmasında hiçbir mazeret kabul edilemez.

ÇARPIK EKONOMİ ANLAYIŞI

Ülkemizin en büyük sendikası olan TEKSİF'in de Genel Başkanlığı görevini üstlenmiş olmam nedeniyle, bu işkolunda yaşanan bir çarpık tabloyu ortaya koymak istiyorum.

Hükümet, serbest fiyat politikasıyla fiyatların artmasına göz yumarken, iç tüketimi kısmak ve üretilen malların ihraç edilmesiyle döviz sağlamayı bir ilke haline getirmiştir.

Bu ilkesi öylesine bir tutku halini almış ki, ülkede ihtiyaç duyulan ürünler de ihraç edilmeye ve daha pahalıya geriye alınmaya başlanmıştır.

Geçen yıl kilosu 106-113 sente (o tarihteki kur hesaplarına göre 830-885 liraya) ihraç edilen 120 bin ton Türk pamuğu, tekstil alanında dış bağlantı yapan firmaları güç durumda bırakmış, taahhütlerini yerine getiremez hale sokmuştur.

Kaliteli Türk pamuğuna ihtiyacı olan tekstil sanayicileri, ihraç ettiğimiz ülkelerden aynı pamuğu kilosuna 420 lira fazla ödeyerek ithal etmişlerdir.

Nasreddin Hocanın "Dostlar alış-veriş'te görsün" anlayışı bugün ekonomimize hakimdir.

Sayın Özal, ihracat rakamları verirken ve Türkiye'nin durmadan büyüdüğünden söz ederken, bu tür çarpıklıkları bilmezlikten gelmektedir.

SONUÇ OLARAK

Değerli basın temsilcileri,

— Siyasi kuruluşlarda eskiden yaşanan rahatsızlık bugün de devam ettikçe,

— Çalışma hayatıyla ilgili demokrasiyle bağdaşmayan kısıntı ve engeller sürdükçe,

— Sosyal yapımızı sarsan, geleneklerimizi alt-üst eden olaylar yaşandıkça,

— Türklük onurumuzu zedeleyici nitelikteki davranışlar sergilenmeye devam ettikçe,

— Ekonomik yapıdaki çarpıklıklar durmadıkça,

ülkemizde barış ve huzurun temelleri atılamayacaktır.

Barış ve huzur sağlanıncaya, sağlıklı bir demokrasi kuruluncaya kadar, TÜRK-İŞ üzerine düşen görevini, eylem programını sürdürerek yerine getirmede kararlıdır.

Teşekkür ederim. ■

ILO TOPLANTISI ve TÜRKİYE

Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın her yıl Cenevre'de yapmakta olduğu yıllık konferanslardan birisi daha çalışmalarını tamamlamış bulunuyor. Bu sene Konferansın ülkemizle ilgili iki önemli tarafı vardı. Bunlardan birincisi sendikal haklar konusunda Konferansın aldığı açık ve kesin tavır. Diğeri ise Türkiye'nin Hükümet kanadından ILO Yönetim Kuruluna girmesi... Uluslararası diplomatik kuralları yeterince içine sindiremeyenler, birisi dolayısıyle sevinip, diğerine önem vermeyebilirler. Oysa her ikisi de ölçüleri itibariyle kanımca aynı terazide tartılamayacak değerlendirmelerdir.

Türkiye, 1983 yılı 6 Kasım'ından bu tarafa siyasi demokrasi bakımından önemli gelişmeler içine girmiştir. Değiştirilemez denilen Anayasa siyasi haklarla ilgili olarak ve ayrıca 175 nci maddenin değişikliği seçmen yaşının düşürülmesi ve milletvekili sayısının arttırılması ile ilgili Anayasa hükümlerini değiştiren maddeleri ile bir Anayasa değişikliğini sivil bir kadro aracılığı ile ve Parlamentoda değiştirmiş bulunmaktadır. Referandumu bu yazının tartışma konusu olarak ele almayı düşünmedim. Görünürde yasaklı ayıplı bir demokrasiden, tutarlı bir demokrasiye geçiş için adımlar atılmaktadır. Kanımca Hükümetin, Yönetim Kuruluna girmeyi başarması bu ölçüler içinde değerlendirilebilir. Aynı Konferansta sendikal haklar dolayısıyle yapılan konuşmalar değerlendirmeler ve varılan kararlar çok dikkat çekici ve çarpıcıdır. Sendikal hakları kısarak, emeği çaresiz ve sahipsiz bırakarak demokratik gelişme sağlanamıyacağı, Birleşmiş Milletler çalışma teşkilatının bu yılki Konferansında Türkiye'ye yönelik eleştirilerle daha açıkça ortaya çıkmış bulunmaktadır. Şüphesiz bu gelişme demokrasi mücadelesi veren TÜRK-İŞ'in ICFTU nezdindeki teşebbüsleri ve Türkiye'ye gelen ILO heyetini dokümante etmesi, gerçekleri onlara anlatması sayesinde mümkün olabilmiştir.

ILO da gelecek sene yapılacak konferansa kadar Türkiye'ye bir şans daha tanındığını açıkça görüyoruz, Uluslararası Çalışma Teşkilatı, Türk Hükümetinden gelecek sene yapılacak konferansa kadar sendikal haklardaki kısıtlamaların kaldırılmasını ILO standartlarının yapılacak düzenlemelerde dikkate alınmasını istemiştir. Hükümetin bu konuda alacağı tavır son derece önemlidir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Mükerrem Taşçıoğlu da kısıtlamaları kabul etmekte, düşüncelerini açıkça söylemekte ve düzenlemelerin belli bir vade içinde gerçekleştirileceğini ifade etmektedir. Bu tavır, aslında önemli bir tavırdır. Askeri idare zamanında çıkarılan kanunları, Sayın Bakanın da içine sindiremediği, yapılan özel konuşma ve görüşmelerde daha iyi anlaşılmaktadır. Şimdi tasarıların daha ciddi ve tutarlı olarak ele alınması ve yeni yasama dönemine göstermelik değil ciddi düzenlemelerin götürülmesi zamanı gelip çatmıştır. Türkiye, demokratikleşme bakımından yerinde sayarsa, Batının bize bakışı değişik olmakta, demokratikleşme hızlandıkça inandırıcı oldukça daha sevimli gelişmeler gözlenmektedir.

Siyasi yasaklar olsun, sendikal yasaklar olsun, batılı düşünce tarzında yadırganmaktadır. Hele hele, suçsuz cezayı anlama, onlar için asla mümkün değildir. Sendikal alanda ilerleme yerine, geriye saymayı da hiçbir mantık kabul etmemektedir. Sendikal mücadelede daha akılcı yol seçimi, batılı düşünceye göre sendikaları yönetenlere bırakılmakta ve işçilerin sendikalarına olan güven duygusu ön planda değerlendirilmektedir.

Milli gelir dağılımındaki adaletsiz bölüşümün daha fazla artması, bölüşümde dar ve sabit gelirli insanlarımızın aleyhine büyük uçurumların meydana gelmiş bulunması, serbest toplu pazarlık hakkının yeterince kullanılamaması ve uyuşmazlık halinde etkili bir baskı gücü olan grev hakkına çalışanların sahip bulunmamaları ile doğru orantılıdır. Sendikal haklardaki kısıtlamaların tevili için bazı bilim çevrelerinin ileri sürdüğü mantık dışı iddialar, ILO Genel Kurulunda yapılan tartışmalarla daha fazla gün ışığına çıkmış bulunmaktadır. Suları tersine akıtma çabalarının isabetsizliği tam manası ile ortaya çıkmıştır. Çalışma hayatımızın üçlü sacayağı durumunda bulunan İşçi, İşveren ve Hükümet çevrelerinin önce asgari mutabakatı aramaları ve sonra da Ülke çıkarları ile ters düşmeyecek yabancı tecrübelerden yararlanmaları kaçınılmazdır.

Milletimizin demokrasiye yatkınlığı, yapılan her serbest seçimde kesinlikle ortaya çıkmakta ve hür iradenin tecellisi söz konusu olunca, nasıl sonuçlar alındığı bilinmektedir. Bu sonuçlardan nasibini 1983'de alan İktidar Partisinin demokratikleşme ve sivilleşme konusunda atacağı her müsbet adım, kendisinin hasenat sayfasına yazılacak ileri bir puan olacaktır. Aksi düşüncenin ise, milletçe tecziye edileceği akıllardan asla çıkarılmamalıdır. Çalışma barışının sürekli korunması, huzur ve güvenin daha çok yaygınlaşması, emeğin hakkını teslim etmek ve sendikal yasakları ortadan kaldırmakla mümkündür. Türkiye'nin gündeminde artık sendikal yasakların kaldırılması ön plana geçecektir. Bu alanda işbirliği içinde bulunmak, herkese itibar kazandırır. Aksini düşünmek bile doğru olmaz. Yaz tatilinde yapılacak çalışmaların bu alanda katedilecek mesafeleri göstermesi bakımından, son derece önemi vardır. Bu çalışmaların hareket merkezi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olacağına göre, Sayın Bakan'dan ve çalışma arkadaşlarından gereken duyarlılığı beklemek hakkımızdır...

TÜRKİYE'nin ONAYLADIĞI İLK ILO SÖZLEŞMESİ

Kemal Atatürk

Türkiye Reisicümhuru

Bu Vesikaları
göreceklerin cümlesine Selâm:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ MİLLETLER ARASI İŞ BÜROSU İDARE MECLİSİ TARAFINDAN CENEVRE'DE, BİN DOKUZ YÜZ OTUZ BEŞ SENESİ HAZİRAN AYININ YİRMİ BİR TARİHİNDE (YERALTI İŞLERİ MUKAVELESİ "KADINLAR" 1935) ADINI TAŞIYAN BEYNELMİLEL VESİKAYA İLTİHAK ETMİŞTİR.

İŞBU İLTİHAKNAME METNİ BERVEÇHİATİDİR:

MANZUMUNUZ OLUP, TEDKİKİMİZDEN GEÇEN SALİFÜLBEYAN İLTİHAKNAME BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TARAFINDAN KABUL EDİLEN 9 HAZİRAN 1937 TARİH VE 3229 NUMARALI KANUN AHKÂMI MUCİBİNCE TASDİK ETTİK VE EDİYORUZ.

BEYAN EDİYORUZ Kİ MEZKÛR İLTİHAKNAME KABUL, TASDİK VE TEYİD EDİLMİŞTİR.

VAADEDİYORUZ Kİ, SÖZÜ GEÇEN İLTİHAKNAME AHKÂMINA KABİLİ NAKİZ OLMAMAK ÜZERE RİAYET EDİLECEKTİR.

BU İFADEMİZİ TASDİK İÇİN İŞBU VESİKALARI BİLİMZA RİYASETİCÜMHUR MÜHÜRÜ İLE MÜHÜRLEYEREK VERDİK.

BİN DOKUZ YÜZ OTUZ SEKİZ SENESİ MART AYININ DOKUZUNCU GÜNÜ ANKARA'DA TANZİM EDİLMİŞTİR.

K. Atatürk

HARİCİYE VEKİLİ

ILO NEDİR?..

Uluslararası Çalışma Örgütü ILO; ulusların gerçek ve sürekli bir barış içinde sağlıklı bir ekonomi, düzgün yaşam standartları elverişli çalışma ve ücret koşulları ile yeterli iş olanaklarına kavuşturulabilmesi amacıyla 1919 yılında Versay Andlaşması çerçevesinde Cemiyeti Akvam (Milletler Cemiyeti) ile birlikte kuruldu.

1946 yılında Birleşmiş Milletler bünyesi içinde yeralan ILO'nun, başlangıçta 45 olan üye sayısı, bugün 150'ye yaklaşıyor.

İşçi ve işveren temsilcilerinin, seslerini hükümet temsilcileriyle eşit düzeyde duyurabilecekleri uluslararası demokratik bir örgüt olan ILO'ya Türkiye Atatürk'ün isteğiyle 1935 yılında girdi.

TÜRKİYE'NİN ONAYLADIĞI ILO SÖZLEŞMELERİ

SÖZLEŞMENİN KONUSU	SÖZLEŞME NO:	ONAY TARİHİ
İşsizlik hakkında sözleşme	2	16.2.1950
Tarım işçilerinin dernek kurma haklarına ilişkin sözleşme	11	24.10.1960
Sanayi kuruluşlarında hafta tatilini öngören sözleşme	14	11.2.1946
Trimci ve ateşçi olarak gemilerde işe alınacakların asgari yaşını belirleyen sözleşme	15	25.5.1959
Asgari ücret tespit usullerini belirleyen sözleşme	26	25.6.1973
Ücretli iş bulma bürolarına ilişkin sözleşme	34	11.2.1946
Mesleki hastalıkların tazmini	42	11.2.1946
Yeraltı işlerinde kadınların çalıştırılmaması konulu sözleşme	35	9.6.1937
Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddini belirleyen sözleşme	58	25.5.1959
1946 yılında kabul edilen maddelerin değiştirilmesi hakkındaki sözleşme	80	24.5.1949
Sanayi ve ticarette iş teftişi	81	16.12.1950
İş ve işçi bulma servisi kurulması hakkındaki sözleşme	88	30.11.1949
Amme makamı tarafından yapılan mukavelelere konulacak çalışma şartları	94	14.12.1960
Ücretin korunmasına ilişkin uluslararası çalışma sözleşmesi	95	24.10.1960
Ücretli iş bulma büroları hakkında sözleşme	96	8.8.1951
Sendikalılaşma ve toplu pazarlık hakkı prensiplerinin uygulanmasına ilişkin sözleşme	98	8.8.1951
Tarımda asgari ücret tespit yöntemlerine ilişkin sözleşme	99	30.4.1969
Eşit değerde iş için ve kadın işçiler arasında ücret eşitliği	100	13.12.1966
Sosyal güvenlik asgari normlarını belirleyen sözleşme	102	29.7.1971
Zorla çalıştırmanın kaldırılmasına dair sözleşme	105	14.12.1960
İş ve meslek bakımından ayırım yapılmaması	111	13.12.1966
İşçilerin iyonizan radyasyona karşı korunması	115	7.3.1968
Sözleşmelerin kısmen değiştirilmesi	116	4.5.1967
Vatandaş olanlarla olmayanlara sosyal güvenlikte eşit muamele konusundaki sözleşme	118	29.7.1971
Makinaların gerekli korunma tertibatına ilişkin sözleşme	119	23.5.1967
İstihdam politikası ile ilgili sözleşme	122	9.11.1976
Bir işçinin taşıyabileceği yükün en çok ağırlığı konulu sözleşme	127	30.11.1972
Endüstride genç işçilerin sağlık kontrolünden geçirilmesi	77	2.11.1984

TÜRK-METAL GREVLERİ SÜRÜYOR

TÜRK-İŞ'e bağlı TÜRK METAL Sendikası, Etibank'a bağlı Seydişehir Alüminyum Tesisleri ile Antalya Ferro Krom Fabrikası'nda GREVE başladı. Toplam 6100 işçinin katıldığı GREV başarıyla sürüyor.

TES-İŞ GAMA ile sözleşme imzaladı

Türkiye Enerji, Su ve Gaz İşçileri Sendikası TES-İŞ, GAMA işyerindeki 1567 işçinin toplu iş sözleşmesini yeniledi. 3 Temmuz'da TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu'nun da katıldığı törenle imzalanan sözleşme, 1.6.1987-31.5.1989 tarihlerini kapsıyor.

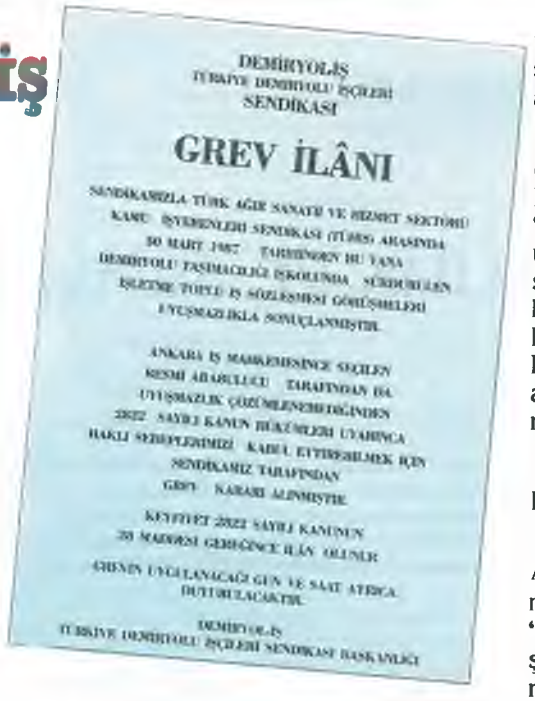

DERİ-İŞ 33 İŞYERİNDE GREVDE

Deri-İş Sendikasının İstanbul Kazlıçeşme'deki 33 işyerinde başlattığı grev, başarıyla sürüyor. İşverenlerin katı ve uyuşmaz tutumları yüzünden Grev ilan ettiklerini belirten Deri-İş Sendikası Genel Başkanı Yener Kaya, **"Tatlı ve büyük kârlarından vazgeçemiyen işverenler, deri işkolundaki işçilerimizin haklarını vermekten kaçınmışlardır. Oysa, deri mamullerine yüzde 500'ün üzerinde zam yapmasını iyi biliyorlar. Haklarımızı alana dek, grevlerimiz sürecektir."** dedi. Türk-İş yetkilileri de, **"Deri-İş'in başlattığı grevin, sonuna kadar destekleneceğini"** belirttiler. Deri-İş'in grevine karşılık, deri işverenlerinin lokavt'a başvurması ise, "Grev kırıcı ve insan haysiyetine yaraşmayan bir davranış" olarak nitelendirildi.

DEMİRYOL-İŞ SENDİKASI GREV İLAN ETTİ

DEMİRYOL-İŞ
TÜRKİYE DEMİRYOLU İŞÇİLERİ
SENDİKASI

GREV İLÂNI

SENDİKAMIZLA TÜRK AĞIR SANAYİ VE HİZMET SEKTÖRÜ
KAMU İŞVERENLERİ SENDİKASI (TÜHİS) ARASINDA
30 MART 1987 TARİHİNDEN BU YANA
DEMİRYOLU TAŞIMACILIĞI İŞKOLUNDA SÜRDÜRÜLEN
İŞLETME TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ GÖRÜŞMELERİ
UYUŞMAZLIKLA SONUÇLANMIŞTIR.

ANKARA İŞ MAHKEMESİNCE SEÇİLEN
RESMİ ARABULUCU TARAFINDAN DA
UYUŞMAZLIK ÇÖZÜMLENEMEDİĞİNDEN
2822 SAYILI KANUN HÜKÜMLERİ UYARINCA
HAKLI SEBEPLERİMİZİ KABUL ETTİREBİLMEK İÇİN
SENDİKAMIZ TARAFINDAN
GREV KARARI ALINMIŞTIR.

KEYFİYET 2822 SAYILI KANUNUN
30 MADDESİ GEREĞİNCE İLÂN OLUNUR.

GREVİN UYGULANACAĞI GÜN VE SAAT AYRICA
BİLDİRİLECEKTİR.

DEMİRYOL-İŞ
TÜRKİYE DEMİRYOLU İŞÇİLERİ SENDİKASI BAŞKANLIĞI

★ *İşverenin lokavt ilan etmesi, büyük tepki ile karşılandı.*

Demiryol-İş Sendikası Genel Başkanı **Mehmet Acıdereli,** 1 Temmuz günü Ankara'da düzenlediği basın toplantısında, uzun süredir devam eden toplu sözleşme müzakerelerinden bir sonuç alınamaması ve TÜHİS yetkililerinin olumsuz tutumlarında ısrar etmeleri karşısında, sendikasının grev kararı aldığını açıkladı.

Yaklaşık 40 bin demiryol işçisine hakkının verilmediğini kaydeden Mehmet Acıdereli, **"TÜHİS yetkilileri üç aydan uzun bir zamandır süren toplu sözleşme müzakereleri boyunca bugüne kadar ücretle ilgili hiçbir öneri dahi getirmemiş, mahkemece tayin edilen arabulucuya da aynı tavrı takınmışlardır."** dedi.

Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir toplu pazarlık sistemi bulunmadığına dikkati çeken Acıdereli, işveren sendikasının lokavt ilan etmesi karşısında **"İşçinin hakkı olan insanca yaşama seviyesine ulaşana dek mücadeleye devam edeceğiz. İşverenin lokavt ilan etmesi, bugünkü hükümetin işçilere karşı uyguladığı sosyo-ekonomik politikanın yüz karasıdır."** dedi.

BELEDİYE-İŞ SEMİNERİ BAŞARILI GEÇTİ

Belediye-İş Sendikasının Ankara'da düzenlediği "Şube Yöneticileri ve Temsilciler" seminerleri, başarılı bir şekilde sona erdi.

18-19 ve 20 Haziran günleri Türk-İş Genel Merkezi Salonunda düzenlenen seminerlerde, zaman zaman hazır bulunan Türk-İş Yönetim Kurulu Üyeleri aktüel sendikal konularda birer konuşma yaptılar.

Belediye-İş Sendikası Yönetim Kurulu Üyelerinin yönetiminde sürdürülen "Şube Yöneticileri ve Temsilciler" seminerlerine, Belediye-İş Sendikasının Ankara Fan-Su, Ankara Temizlik, Ankara EGO ve Ankara çevresindeki Belediye-İş Sendika Şubelerinden sendika yöneticisi ve temsilcileri katıldı.

Seminerlerde, Prof.Dr. Beşir Hamitoğulları, Doç.Dr. Nurhan Süral, Doç.Dr. Kuter Ataç, Sendikacı Kaya Özdemir ve Turhan Laçin çeşitli sendikal sorunlarla çalışma hayatını ilgilendiren ekonomik ve sosyal konularda birer tebliğ sundular.

Konular üzerinde sorular ve tartışmaların yapıldığı seminerler sonrası, katılan 130 sendikacıya başarı sertifikaları verildi.

506 sayılı kanunda değişiklik...

SÜPER EMEKLİLİK VE SÜPER HATALAR...

★ *Yaşlılık aylığına hak kazanabilmek için bazı kanuni koşullar bulunmaktadır.*

Sigortalıların çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı talepte bulunmaları ve ortalama yıllık kazancın tesbitine ilişkin uygulamalar gibi. Bugüne kadarki yasal uygulamaların, idari tasarruflarla zorlanmak ve aşılmak istenmesi, bu yasanın noksan taraflarının ispatıdır. Akla gelen ilk husus, bu idari tasarrufların talep halinde geriye dönük olarak nasıl işletileceğidir? Aksine bir davranış, mutlaka, hukuki ihtilâflara yol açacaktır.

H.Avni Yazıcı

TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Uzmanı

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun bazı maddelerini değiştiren ve bu kanuna ek ve geçici maddeler ekleyen tasarı, 9.7.1987 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Sözlü ve yazılı basında **"Süper Emeklilik"** olarak tanıtılan tasarının en çok eleştirilen yönünü;

a) Malûllük, yaşlılık ve ölüm aylığını gösterge tablosunun en üst göstergesinden almakta olanlara getirilmiş olan borçlanma hakkı ile,

b) Alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas olan günlük kazancın üst sınırının genişletilmesi dolayısıyle her iki halde de üst gösterge tavanından emekli olabilme imkânının sağlanmış olması, şeklinde tanımlamak mümkündür.

Hernekadar yetkililer, **"Süper Emeklilik"** deyimini fazla abartılmış bir ifade olarak görmekte iseler de; maalesef bu tasarının süper hataları ağır basmaktadır.

Uzun Vadeli Sosyal Sigorta Hakları Kısıtlananlar

El halıcılığı dokuma işlerinde çalışanlar hakkında kısa vadeli sigorta kollarının uygulanması, uzun vadeli malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının ise, isteğe bırakılması bu tasarının 1'nci maddesi ile getirilen bir değişikliktir.

El halıcılığı dokuma işleri, öncelikle genç kızlarımızın evlerinde yaptıkları bir meslek olup, Sosyal Sigorta mükellefiyetleri bakımından istisnalar arasındadır. Ancak, bir işverenin işyerinde hizmet akdine müsteniden çalışanlar için, işverenlerin uzun vadeli sigorta kollarına ait mükellefiyetlerden istisna kılınması, işverenin daha az prim ödemesini hedefleyen, sigortalının haklarını kısıtlayan bir değişikliktir.

İsteğe bağlı sigorta bu değişiklikle kolaylaştırılmış ve Sosyal Sigortalar Kurumuna tescilli herkese başka şart aranmadan tanınmış bir hak haline getirilmiştir. O halde bu kişi Sosyal Sigortalar Kurumuna tescilli bir kimse ise, bu hakkını zaten kullanacağından, değişiklik getiren (D) bendine, kanun tekniği yönünden ayrıca şerh konulmasına gerek yoktu. Herhalde kısıtlamayı kamufle için tekrarda bulunulmak ihtiyacı duyulmuştur. Şayet bu kişi Sosyal Sigorta'ya kayıtlı bir kimse değilse, herhalde isteğe bağlı sigortaya devam edebilmek için önce her ne şekilde olursa olsun, sigortaya tescil olması gerekecektir. Bu zorunluğun nasıl yerine getirileceği, bu hususun ifası için tutulacak yol ve takınılacak tavır ve bu işlemlerin doğuracağı sonuçlar, hizmet akdinin oluşması bakımından düşündürücü dür.

Bu değişiklik, Anayasanın 60'ncı maddesi ile eşitlik ilkesine, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 6'ncı maddesi ile ILO'nun **"İş ve Meslek Bakımından Ayırım Hakkında 111 Sayılı Sözleşmesi'-**'ne ters düşmektedir.

Bize göre bu değişiklikle işçinin emeğinden ve alınterinden işverenlere ihracatı teşvik kredisi veya işletme kredisi verilmek istenmektedir.

Ölçümleme, teminat iadesi, prim tahsil ve tahakkukuna ilişkin işlemler

Prim belgeleri ve ölçümleme başlıklı 79 uncu madde, prim bel-

geleri başlığı ile yeniden düzenlenmiş ve prim itiraz komisyonları ile, ölçümleme sistemi kaldırılmış, yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverenlere idari para cezası verilmesi esası getirilmiştir.

Ölçümleme prim tahakkuklarının, genel prim tahakkuku içindeki oranı % 1'in altındadır. Yani ölçümleme hiçbir suretle kurumun ek gelir kaynağı değildir. Ancak, işverenleri mükellefiyetlerini zamanında ve noksansız yerine getirmeye zorlayan bir uygulama idi. Vergi Usul Kanunundaki resen takdir müessesesi gibi. Nitekim, her türlü inşaat, tamirat, tadilât, tesisat ve benzeri işleri yapan işverenlerin Kuruma verdikleri prim belgelerinde kayıtlı kazançlar tutarı muhtevası sigorta işlemleri yönetmeliğinde belirlenmiş yasal ve teknik düzenlemelere uygun olarak Kurumca hesaplanacak kazançlar toplamının % 70'den az olmadığı hallerde prim belgelerinin dayandığı kayıtlar bu belgelerde yazılı olanları doğrulayıcı nitelikte sayılarak işveren ve varsa aracılara ait kayıt ve belgelerin gösterilmesinin istenmeyeceği, az olduğu takdirde de Kurumca hesaplanan kazançlar üzerinden işlem yapılması uygulamasının kaldırılması, işverenlerin çalıştırdıkları kimseleri Kuruma bildirmelerini aksatacak, dolayısıyle Kurumun prim tahakkukunu menfi yönde etkiliyecektir. Yani, maliyetin veya ihale bedelinin % 1, % 2'si oranında bildirilen işçiliklerle teminatlar çözülebilecek ve işyeri dosyaları kapatılabilecektir. Maddenin işverenleri çalıştırdığı işçileri Kuruma bildirmeye zorlayıcı ve özendirici fonksiyonu gözardı edilerek kaldırılması, işleri basitleştirici ve kolaylaştırıcı bir değişiklik değil, işverenleri koruyan bir düzenleme olarak görülmektedir. Çünkü yasal değişikliklere gerek kalmadan uygulamanın aksayan yönlerinin idari tasarruflarla izale edilebilmesi ve şikâyetlerin önlenmesi mümkün görülmektedir.

Yeterki peşin hükümlü olunmasın. Yapılan değişiklikle işverenlerin Kuruma verecekleri aylık sigorta prim bildirgelerinde içerik bakımından düşüş olacaktır. Tabidir ki bildirimlerdeki bu düşüş prim tahakkuklarını etkiliyecektir. Yıllara göre prim tahakkuku belki artacaktır ama artış oranları düşük kalacaktır.

Yine, sosyal sigorta mükellefiyetlerinin yerine getirilmesinin idari para cezaları ile düzenlenmesi beklenen sonucu vermeyecek, uygulamada daha çok şikayetlere neden olacaktır. Bekleyecek ve uygulama sonuçlarını göreceğiz.

İhaleli işlerde, hakediş ödemeleri ile teminat iade işlemlerine ait usul ve esasların Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmeliğe bırakılması hususunda şimdiden bir görüş belirtmek mümkün değildir. Dileriz ki işçi, işveren ve kurum üçlüsünün hak ve menfaatlerini eşit şekilde koruyan bir düzenleme olur. Ancak şu hususu açıklamak isteriz ki, işverenler Kurumca fiilen ve kayden yapılacak tesbitlere kadar, sigorta primlerini ucuz kredi olarak kullanabilmek için, Kuruma zamanında bildirimde bulunmayacak, dolayısıyle sigorta primlerinin kaynaktan kesilmesi uygulaması da beklenen sonucu vermiyecektir.

Özel Sigorta mı? Sosyal Sigorta mı?

İsteğe bağlı sigortayı yeniden düzenleyen 8 nci madde değişikliği de; süper uygulamaya bir örnektir.

İsteğe bağlı sigorta, ileri yaşlarda olan veya herhangi bir nedenle çalışamıyacak durumda bulunan kimselerin evvelki çalışmalarını değerlendirmek suretiyle Sosyal Sigorta haklarından istifade için getirilmiş bir sigorta sistemidir.

Yeni düzenleme ile herkese isteğe bağlı sigortaya müracaat kapısı açılmakta, sadece isteğe bağlı sigorta için müracaattan önce 506 sayılı Kanuna göre tescil edilmiş olma şartı aranmaktadır. Gösterge tablolarındaki derece ve kademelerden hangisi üzerinden prim ödeyeceğini tercih hakkı yine sigortalıya bırakılmakta, ödemelerin aksaması halinde de bir müeyyide getirilmeyerek sistem, gecikme zammı uygulaması ile düzenlenmeye çalışılmıştır. Yani parayı öde de ne zaman ve nasıl ödersen öde, yeterki isteğe bağlı sigortalı ol, denmektedir.

Ancak bu düzenlemede unutulan 2 husus vardır. Birincisi 506 Sayılı Kanunun 133 ncü maddesindeki özel sigortalara ilişkin kanunlardaki hükümlerin Sosyal Sigortalar hakkında uygulanmayacağı, ikincisi de, isteğe bağlı sigortaya müracaattan önce 506 sayılı Kanuna göre tescil edilmiş olma şartı yerine getirilirken haksız ve sebepsiz tescillere neden olunacağıdır.

Sosyal Yardım Zamları ve özel işyeri işverenleri

Sosyal Sigortalar Kurumu, aylık ve gelir ödediği hak sahiplerine, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kabul edilecek miktarda, sosyal yardım zammı ödemektedir. Ancak, bu ödeme ile ilgili olarak ne işçi ve ne de işverenden prim almamakta, yine bu hususta hazineden bir yardım da görmemektedir. Aslında aynı Kanunun 72 nci maddesi, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, Hastalık, Analık, Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarının gerektirdiği her türlü yardım ve ödemelerle her çeşit yönetim giderlerini karşılamak üzere, Kurumca bu kanun hükümlerine göre prim alınması hükmünü amirdir.

Kurum, 1986 yılında bu hak sahiplerine gelir ve aylık olarak 567.8 milyar lira ödemiş olup, bu meblâğın 198.5 milyar TL.'sı sosyal yardım zammıdır.

Yeni düzenleme, Kamu kurum ve kuruluşlarında en son kuruluş olarak çalışanlardan emekli olanlara ödenecek sosyal yardım zamlarının Kurumca yazılı olarak istenmesi üzerine, bu kuruluşlar tarafından en çok 2 ay içinde Kuruma ödenmesini öngörmektedir. Yerinde bir düzenlemedir. Kurum bir mali yükten kurtarılmaktadır. Ama son işyeri özel sektör olan hak sahiplerine ödenen sosyal yardım zamlarını Kurum kimden alacaktır? Özel sektör işverenlerinin bu mükellefiyetlerinin Kuruma yükletilmesi bir haksızlık değil midir?

Bu mali yük küçümsenmemelidir. Sosyal yardım zammındaki bin liralık artış, 1986 sonu itibariyle Kuruma 8 milyarın üzerinde bir yük getirmektedir. Kurumdan aylık ve gelir alanların son çalıştıkları işyerlerinin kamu ve özel sek-

tör olarak tesbiti mümkün değilse de; Kurum istatistiklerinde sigortalı sayısının,

Yıllar	Kamu Sigortalısı
1985	769.713
1986	815.571

Özel Sektör Sigortalısı	Toplam
1.838.252	2.607.865
2.478.574	2.815.230

olduğunu görmekteyiz.

Bu tablodan da, son çalışılan işyerinin özel sektör ağırlıklı olduğu sonucuna varabiliyoruz.

Kısıtlanan Haklar

Kanunla kurulan sosyal güvenlik kuruluşları ile, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesine göre kurulan sandıklara ilk defa bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren prim veya kesenek ödemek suretiyle ilgilendirilenlere bağlanacak aylıkların hesabına esas alınacak göstergenin, sigortalının malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş hizmet sürelerinin prim hesabına esas tutulan kazançlarına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınmak suretiyle tesbiti, müktesep hakları kısıtlayıcı olduğu kadar, ortalama yıllık kazancın düşük çıkmasını yani ileriki yıllarda tavandan emekli olmaya kısıtlayıcı bir düzenlemedir, Nimet-külfet dengesi bu değildir ve böyle sağlanmamalıdır. Kaçak işçi sorunu ile noksan bildirimlere işçi aleyhine böyle bir otokontrol sistemi ile çare aranması olumlu bir sonuç vermeyecektir. Bilâkis bu düzenlemeden işçiler mağdur olacaktır.

Emekliliğinde 5 yıldan fazla süre bulunan sigortalılar ile, yine aynı durumda olan Ereğli Kömür İşletmesi Müessesesinde çalışan münavebeli (gruplu) sigortalılar için de aynı şartlar getirilmiştir.

Ortalama yıllık kazanç evvelce 5 takvim yılı ortalamasına göre tesbit ediliyordu.

Bu düzenleme, 3246 sayılı yasa ile getirilen emeklilikte yaş sınırı uygulamasını işçiler aleyhine tamamlamaktadır.

Yasaların, hele sosyal güvenlikle ilgili yasaların açık, kesin ve yoruma neden olmayacak şekilde düzenlenmesi gereklidir. Üst göstergenin tavan göstergesinden emekli olacaklara bağlanacak aylık oranının % 50 olarak belirtilmesi ve üst gösterge tablosunun diğer kademelerinden bağlanacak aylık oranlarının Bakanlar Kuruluna bırakılması da, şimdiden tereddütle karşılanmaktadır.

Süper Emeklilik

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte gösterge tablosunun en üst göstergesinden (1'inci derece 9'uncu kademe) aylık almakta olanlar ile, aylık talebinde bulunmuş olup, henüz işlemleri tamamlanmamış olanlardan gösterge tablosunun en üst göstergesinden aylık bağlanmaya hak kazananlara, borçlanmak suretiyle geçici gösterge tablosundan aylık alabilme imkânı getirilmiştir.

Bu durumdaki bir kimse, geçici gösterge tablosunun son kademesinden borçlanması halinde, her ay 70 bin lira, 5 yılda toplam 4.200.000.— lira ödeyecektir. Bu ödemeyi yapanlar, sosyal yardım zammı hariç, 313.600.— TL. aylık alabilecektir. (70 katsayı ve % 70 oranına göre).

Bu şekilde şartlı ve kısıtlı bir borçlanma hakkı, haksızlıkları giderici değil, haksızlıklara neden olacak bir düzenlemedir. Tavandan prim ödemesi gereken ve ödeyen bir kimse, son beş takvim yılında sağlık ve diğer nedenlerle kesintili prim ödemiş ve 1'nci derecenin 8'nci veya daha alt kademesinden aylık almağa hak kazanmışsa, sırf bu nedenle borçlanma hakkının kısıtlanmış olması, Anayasanın eşitlik prensipleri ile nasıl bağdaşacaktır.

Sosyal güvenlik hakkının, sadece maddi değerler gözönüne alınarak tanınması üzücü olup, bu uygulamayı bile "süper" olarak lanse etmek, eksik bir tanımlama olacaktır.

Bu derece ve kademelerden kaç kişinin aylık aldığı ve aylığa hak kazandığı, bunlardan kaç tanesinin bu borçlanmayı yapıp ve ne şekilde tediyede bulunacağının kamuoyunca bilinmesinde fayda vardır. Çünkü 1986 yılı sonu itibariyle kurum, 1 milyon 148 bin kişiye aylık ödemektedir. Borçlanma hakkının nedeni ve sonucu bu suretle daha net görülecektir.

SONUÇ

Yukarıda açıklanmaya çalışıldığı üzere, bütünüyle tek taraflı uygulamalar ve çelişkiler demeti olan bu değişiklikler;

1) Tanıdığı kısıtlı borçlanma hakkı ile, 1.1.1982 tarihinden evvel emekli olanlarla, bu tarihten sonra emekli olanlar arasındaki farkı ikiye çıkaracak, geçim sıkıntısı içindeki emeklinin şikayet ve feryadını önleyemiyecektir.

2) Fon birikiminin yanında, emekliliği cazip kılan değişiklikler, kurumun aktüaryal dengesini ancak 5 yıl düzenleyebilecek ve fakat menfi sonu önleyemiyecektir. Yani bu süre sonunda bütün dünyada olduğu gibi, devlet katkısı gündeme gelecektir. T.C. Emekli Sandığı yıllardır bu şekilde mükellefiyetlerini yerine getirebilmektedir. Emekçilerin sosyal güvenlik kurumu da, tam aksine bugüne kadar devletin ve özel sektörün, bundan sonra da özel sektörün mükellefiyetlerini karşılayacak ve mukadder sona politik ve peşin hükümlü düzenlemelerle koşar adımlarla gidecektir. Bu gidişe küçük bir zümrenin menfaatleri dikkate alınarak müsaade edilmesi üzücüdür. Bu ülkede sadece bir grup emekli değil, emekliler vardır. Çare ise, her kademedeki emekliler için aranmalıdır.

3) Emekliler yönünden tek kurtuluş yolunun "Repartition-Dağıtım" sistemine dönülmesi olduğu gerçeği unutulmamalıdır. Bu suretle emekliler hem enflasyon canavarına karşı korunmuş olacak, hem de adil ve hakça uygulamalarla kendi aralarındaki şikayetleri de son bulacaktır.

4) Mali ve idari tasarruflar bilimsel yöntemlerle değerlendirilir, araştırmalar yapılır, güncel ve pratik metodlar bulunabilir. Yeter ki tarafsız hareket edilebilsin ve peşin hükümlü olunmasın.

İşte o zaman kuruma, özlenen sosyal adalet gelmiş olacaktır.

Aksi halde bugünkü uygulamada olduğu gibi, noksan düzenlemelerin telafisi için yasaları zorlayıcı tedbirlere başvurmak zorunda kalınacaktır. ■

"SÜPER EMEKLİLİK" adı ile bilinen yeni emeklilik yasası nedir, ne değildir?..

Enver Toçoğlu
SSK Yönetim Kurulu Üyesi

Kamuoyunda **"Süper Emeklilik"** olarak bilinen, yeni emeklilik aylıklarının yükselmesini hedef alan yasa, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilerek, Cumhurbaşkanlığının onayından geçti.

Yeni Yasa ile ilgili olarak yazılı basınımızda yer alan haber ve yorumlar, eleştiriler, Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı işçi, emekli, dul, yetim ve malül arkadaşlarımızın zihinlerini karıştırmaya başlamış, bu yasanın ne getirdiği ya da ne götürdüğü konusunda binlerce mektubun içerdiği soruları tek tek cevaplamak imkanı olmadığı için bu açıklamayı yapma ihtiyacını duymuş bulunuyorum.

Yeni emeklilik yasası öncelikle iki önemli özellik taşımaktadır.

Halen Sigortalı Olarak Çalışanların Durumu:

Halen sigortalı olarak çalışıp, henüz emeklilik için aranan şartları yerine getirmemiş olanların şu anda yapacakları hiçbir işlem yoktur.

Bugün SSK primine esas tavan olan **116.400.—** liranın üzerinde ücret alanlardan kesilecek sigorta primi bu yasa ile artmış bulunmaktadır. Yani, yüksek ücretlerin tamamından sigorta primi kesilecektir. Bu tavan şimdilik 400 bin lira civarındadır.

Daha açık bir ifadeyle, aylık brüt ücretleri 120 bin lira ile 300 bin lira arasında bulunan işçilerden kesilen primler artarken, doğal olarak ele geçen net ücretlerde de bir azalma olacaktır.

Rakamlarla bir örnek verilmesi gerektiğinde, aşağıdaki tablo yeterli bilgi verebilir:

Brüt Maaş (TL.)	Ödenecek Prim (TL.)	Net Ücrette Azalan Miktar (TL.)
120.000.—	16.800.—	504.—
140.000.—	19.600.—	3.304.—
160.000.—	22.400.—	6.104.—
180.000.—	25.200.—	8.904.—
200.000.—	28.000.—	11.704.—
240.000.—	33.600.—	17.304.—
280.000.—	39.200.—	22.904.—
300.000.—	42.000.—	25.704.—
320.000.—	44.800.—	28.504.—
340.000.—	47.600.—	31.304.—
380.000.—	53.200.—	36.904.—
400.000.—	56.000.—	39.704.—

Yasa'nın Cumhurbaşkanlığı onayı ve Resmi Gazete'de yayımı ile birlikte, halen çalışmakta olan sigortalılar yeni emeklilik haklarından otomatikman yararlanmış olacaklardır.

Bakanlar Kurulunun belirleyeceği üst gösterge tablosuna göre de emeklilik gösterge tablosu yıllar itibariyle yükselecektir.

Üst göstergelerden bağlanacak aylığa hak kazanabilmek için, geriye doğru beş takvim yılı prim ödenmiş olması zorunludur. Ancak, en az bir takvim yılı üst düzeyden prim ödemiş olanlar, belli oranda ortalamayı etkileyecek miktar kadar daha fazla aylık alabileceklerdir.

ÖNEMLİ NOKTA:

Yasanın en önemli aksak yönü ve süper emeklilikten yararlanabilme şartı olarak TBMM'den geçen süper emeklilikten yararlanabilmenin bir diğer önemli şartı son beş yıllık süre içinde tam gün prim ödenmiş olmasıydı.

SSK'nın prim kaybına esneklik getiren genelgesine göre 1982 yılından itibaren her yıl için belirlenen gün sayısında prim kaybı olanlar, Süper Emeklilikten yararlanabilecekler.

SSK genelgesine göre, süper emekli olmak üzere işinden ayrılacaklar için, emekli olmadan önce **"en çok"** kaybedebilecekleri gün sayıları, yıllar itibariyle şöyle:

1982 Ocak ayında: En çok 18 gün,

1982 Şubat ayında: En çok 17 gün,

1.1.1982 ile 31.12.1982 arasında: En çok 14 gün,

1.1.1983 ile 31.12.1983 arasında: En çok 10 gün,

1.1.1984 ile 31.12.1984 arasında: En çok 7 gün,

1.1.1985 ile 31.12.1985 arasında: En çok 5 gün,

1.1.1986 ile 31.12.1986 arasında: En çok 4 gün.

Kurumdan Emekli, Malüllük, Ölüm Aylığı Alanların Durumu:

Yasa, Kurumdan emekliye ayrılmış olup, birinci derecenin 9. kademesinden aylık alanlara, süper emeklilik hakkı için borçlanma getirmektedir.

Bu derece ve kademenin altında, yani göstergesi 1400'ün altında olanlar için Yasa herhangibir hak getirmediğinden, bunların yapacağı herhangi bir işlem yoktur.

Göstergesi 1400 olan, yani birinci derecenin dokuzuncu kademesinden aylık alanlar borçlanmak istediklerinde, gösterge tabloları tesbit ve ilan edildikten sonra, bu tablodaki derece ve kademelerden hangisi üzerinden borçlanmak istiyorsa, bunu belirten bir dilekçe ile ikâmet ettiği yere en yakın SSK Şubesine en geç 6 ay içinde müracaat edecektir.

İlgili SSK Şubesi, tercih edilen düzeyde % 20 oranında prim tutarını hesap ederek kendisine tebliğ edecek, bu borç en geç 5 yılda ödenecektir.

İmkânı olanlar, 5 yıllık süreyi beklemeden bu borcu defaten ve kısa sürede taksitlerle ödeyebileceklerdir. Borcun bittiği tarih neyse, takibeden ilk aybaşından itibaren seçtiği derece ve kademeden yüksek aylık almaya başlayacaktır.

Derhal ödeme halinde, ilk aybaşından geçerli olarak yüksek aylığa hak kazanacaktır.

Borçlanmasını öderken, sigortalının vefatı halinde, kalan borcu hak sahiplerince ödenebilecektir.

Tavan gösterge 1400'den 6400'e çıkarıldığı takdirde, 6400 göstergeden borçlanmak isteyen emekliden, 1400'e eklenen 500 puandan % 20 oranında prim farkı alınacaktır.

Yeni katsayı 70 olduğuna göre, 5000 × 70 × 20 = **70.000** liradır.

Yasaya göre, aylık bağlama oranı yüzde 50 olarak başlamakta, her 240 gün fazla prim için yüzde

arttırılarak yüzde 65'e kadar yükseltilmektedir.

Yüzde 50'ye göre bir hesap yapıldığında; 6400 x 70 x % 50 = **244.000.- TL.** tutmaktadır. Bu aylığa ayrıca sosyal yardım eklenecektir.

Katsayı arttıkça, aylık tutarının da artacağı tabiidir.

35 bin Emekli Yararlanıyor

Halen emekli olup, süper emekliliğe hak kazanan, birinci derecenin 9'uncu kademesi üzerinden aylık alanların sayısı, 1 milyon 150 bin emekli işçi arasında **35 bin** olarak belirlenmiştir. Geri kalan **1 milyon 115 bin** işçi emeklisinin bu yasa ile getirilmiş yeni bir hakkı yoktur.

Yasanın, böylesine büyük bir kitleye hiçbir hak getirmemiş olması, sosyal adalet ilkesi bakımından eleştirileri de beraberinde getirmiştir. ■

SENDİKAL HABER YAYINI KONUSUNDA TRT'YE MEKTUP GÖNDERİLDİ

Türk-İş Yönetim Kurulu, son günler içinde Konfederasyon ve bağlı kuruluşlara ait çalışmaların, filme alındığı halde TRT'de yayınlanmamasını kınadı.

Yönetim Kurulunun TRT Genel Müdürü Tunca Toskay'a gönderdiği bu konudaki mektubun bazı bölümlerinde şöyle denildi:

"...Milyonları temsil eden Konfederasyonun Genel Kurul'dan sonra en büyük organı olan Başkanlar Kurulu Toplantıları ve yayımlanan bildiriler de çoğu zaman amacını yansıtmayacak biçimde kamuoyuna duyurulmaktadır.

Üye kuruluşlarımızın genel başkanlarının demeçlerine ve yetkili organlarının toplantılarına ise, bültenlerde hiç yer verilmemekte ve bu uygulamaya Genel Başkanımız Şevket Yılmaz da dahil edilmek istenmektedir."

Mektupta, TRT yayınlarından bazı örnekler verilerek, bu şekildeki uygulamaya son verilmesi dileğinde bulunuldu.

ROTA DAN

Mustafa YÖNDEM

SÖZLEŞMELİ PERSONEL

Sözleşmeli personel nedir? Bu soruya hiç kimse doyurucu bir cevap veremiyor... Ama "Sözleşmeli Personel ne değildir? diye sorduğunuzda bir çok cevap alıyorsunuz. İşçi değildir... Memur değildir... Geçici personel değildir. Hani neredeyse **"Sözleşmeli personel personel değildir"** diye 233 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname ile bunlar için getirilen bir sürü hükmü inkâr edecekler.

Siz istediğiniz kadar **"Olur mu böle olur mu?"** diye bas bas bağırın bal gibi oluyor işte. Aslında sözleşmeli personel konusu; üzerinde ısrarla durulacak ve, **"Nedir.. ne değildir?"** diye ortalığı velveleye verecek bir konuda değil. Çalışan razı çalıştıran memnun olduktan sonra bu hususta ileri geri laf etmenin de bir anlamı yok...

Çalışma hayatında yepyeni bir uygulama bu... İlerde belki bu uygulama için **"Aman ne mükemmel"** diyecek ve yürürlükte olan tüm iş yasalarının kaldırılmasını isteyeceğiz.

Bizce çok da iyi olur... Nedir o bir sürü kanun! Çıraklık Yasası, Ustalık Yasası, İş Konunu 2821-2822-SSK. vs. 21. yüzyıl insanının bunları okumaya zamanı var mı ki! Her seferinde özgürlük demez miyiz? Çalışma hayatımızda da bir çok yasaya bağlı olarak yaşamaktansa özgürce yaşamak hiç bir kanunun bağlayıcı hükümlerine takılmadan yaşamak varken...

Üstünü çizerek söyleyelim... 233 sayılı Kanun hükmündeki kararname çalışma hayatıyla ilgili tüm yasaların üzerine sünger çeken çağdaş bir buluştur.

233 Sayılı Kanun Hükmündeki Kararname yıllardır bir kör düğüme dönüşen "İşçi mi, memur mu?" ikilemini bıçak gibi kesip atan çok ileri bir buluştur...

Sendikacılar olarak oturup kalkıp **"Çıkarana da, uygulayana da"** dua edeceğimize dava açıyoruz, seminerler düzenliyoruz.

Belki daha çok yeni olduğu için bugünkü uygulamada bazı noksanlıkları olabilir... Bu kadarcık kusur da hoşgörülmeli değil mi?

Ama gelecekte (ki kanunun asıl maksadı da bu) bir yıl içinde altı ay ben, altı ay sen çalışacak ve ne benim sende, ne senin bende bir hakkın kalmayacak...

"Altı ay çalışmakla bir yıl nasıl geçinilir?.. diye konuşacaksan kes sesini Allahaşkına münafıklık etme!..

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Gen. Bşk.: **ŞEVKET YILMAZ** Bayındır Sokak No: 10 Tel.: 133 31 25-26-27-28-29 ANKARA	14	**DOK GEMİ-İŞ** Gen. Bşk.: **NAZIM TUR** Büyük Langa Fabrika Sokak No: 13 Tel.: 526 88 96 - 527 86 92 Yenikapı / İSTANBUL
01	**TARIM-İŞ** Gen. Bşk.: Necatibey Cad. 22 Tel.: 229 56 86-87 Sıhhiye / ANKARA	15	**YOL-İŞ** Gen. Bşk.: **BAYRAM MERAL** İzmir Cad. 22/25 Tel.: 118 05 95 - 125 78 64 - 125 38 07 ANKARA
02	**TÜRKİYE MADEN-İŞ** Gen. Bşk.: **MUSTAFA ORHAN** Strazburg Cad. 7/3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel.: 229 75 22 - 229 17 32 - 230 22 15 - 230 22 16	16	**TES-İŞ** Gen. Bşk.: **FARUK BARUT** Meşrutiyet Cad. Karanfil Sokak 34 Tel.: 134 49 87-88-89 - 118 58 89 Bakanlıklar / ANKARA
02	**GENEL MADEN-İŞ** Gen. Bşk.: **MEHMET TEZER** Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel.: 20 02 ZONGULDAK	17	**TEZKOOP-İŞ** Gen. Bşk.: **KENAN GÜRBÜZ** Necatibey Cad. Sezenler Sokak 2/16 Tel.: 229 67 97 - 229 47 99 Sıhhiye / ANKARA
03	**PETROL-İŞ** Gen. Bşk.: **CEVDET SELVİ** Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Tel.: 167 46 86 Gayrettepe / İSTANBUL	17	**KOOP-İŞ** Gen. Bşk.: **AHMET BALAMAN** İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Tel.: 230 08 55 - 229 44 80 Yenişehir / ANKARA
04	**TEKGIDA-İŞ** Gen. Bşk.: **ORHAN BALTA** 4. Levent Konaklar Sokak Tel.: 164 49 96-97-98 Levent / İSTANBUL	18	**TÜMTİS** Gen. Bşk.: **YURDAL ŞENOL** Selim Paşa Sokak Tümtis Sarayı No: 62 Tel.: 526 72 32-33 Aksaray / İSTANBUL
05	**ŞEKER-İŞ** Gen. Bşk.: **HİKMET ALCAN** Karanfil Sokak 59 Tel.: 118 42 73-74-75 Bakanlıklar / ANKARA	19	**DEMİRYOL-İŞ** Gen. Bşk.: **MEHMET ACIDERELİ** Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel.: 229 56 70-71 Sıhhiye / ANKARA
06	**TEKSİF** Gen. Bşk.: **ŞEVKET YILMAZ** Ziya Gökalp Cad. Aydoğmuş Sokak No: 1 Kat: 5-6 Tel.: 131 21 70-71-72-73-74 ANKARA	20	**TÜRKİYE DENİZCİLER** Gen. Bşk.: **EMİN KUL** Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel.: 144 48 38 - 149 56 29 Tophane / İSTANBUL
07	**DERİ-İŞ** Gen. Bşk.: **YENER KAYA** Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Tel.: 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	**HAVA-İŞ** Gen. Bşk.: **İBRAHİM ÖZTÜRK** İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Tel.: 572 25 98 - 572 35 27 Bakırköy / İSTANBUL
08	**AĞAÇ-İŞ** Gen. Bşk.: **GÜRAL ERÇAKIR** Necatibey Cad. No: 20 Tel.: 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	**LİKAT-İŞ** Gen. Bşk.: **AHMET KURT** Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel.: 230 21 82-83 Sıhhiye / ANKARA
09	**SELÜLOZ-İŞ** Gen. Bşk.: **İSMAİL ÖNAY** Ömer Ağa Mah. Hürriyet Cad. Işılay Apt. Kat: 1 Tel.: 118 99 - 118 06 - 117 26 İZMİT	23	**HABER-İŞ** Gen. Bşk.: **ALİŞAN KARADÖL** Necatibey Cad. Sezenler Sokak 1/14 Tel.: 230 22 60 - 229 36 12 Sıhhiye / ANKARA
10	**BASIN-İŞ** Gen. Bşk.: **ALİ EKBER GÜVENÇ** Necatibey Cad. 20/7 Tel.: 230 29 08 Sıhhiye / ANKARA	24	**SAĞLIK-İŞ** Gen. Bşk.: **MUSTAFA BAŞOĞLU** Necatibey Cad. 23/9-10 Tel.: 230 25 41-42-44 Sıhhiye / ANKARA
11	**BASİSEN** Gen. Bşk.: **METİN TİRYAKİOĞLU** İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel.: 149 56 83 - 149 32 64 Galatasaray / İSTANBUL	25	**TOLEYİS** Gen. Bşk.: **MUSTAFA ARAS** Meşrutiyet Cad. Ferah Apt. 182/3 Tel.: 149 41 38 Şişhane / İSTANBUL
11	**BASS** Gen. Bşk.: **RACİ BAYÜLKE** Sümer Sokak 29 Tel.: 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	**TÜRK HARB-İŞ** Gen. Bşk.: **KENAN DURUKAN** İnkılâp Sokak 20 Tel.: 134 20 00 Kızılay / ANKARA
12	**TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ** Gen. Bşk.: **TAMER ERALAN** Necatibey Cad. No: 20 Kat: 4 Tel.: 229 53 91 - 229 53 96 Sıhhiye / ANKARA	27	**TGS** Gen. Bşk.: **EREN GÜVENER** Basın Sarayı Kat: 2 Tel.: 527 85 34 Cağaloğlu / İSTANBUL
12	**KRİSTAL ÇİTSER-İŞ** Gen. Bşk.: **HASAN BASRİ BABALI** Sahip Molla Cad. No: 24 Tel.: 331 00 77 - 331 06 88 Paşabahçe / İSTANBUL	28	**TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ** Gen. Bşk.: **HÜSEYİN PALA** Yeni Selim Paşa Sokak 62 Tel.: 511 64 69 - 527 39 88 Aksaray / İSTANBUL
13	**TÜRK-METAL** Gen. Bşk.: **MUSTAFA ÖZBEK** Akıncılar Sokak No: 14 Tel.: 229 17 53-54 Maltepe / ANKARA		**TÜRK-SEN** Gen. Bşk.: **HÜSEYİN CURCİOĞLU** 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Tel.: 72 444 Lefkoşe / KIBRIS

ASGARİ ÜCRET

İŞÇİ KESİMİNİN MUHALEFETİ İLE KARŞILANDI

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri ve Komisyon İşçi Üyesi Mustafa BAŞOĞLU :

"Asgari Ücret işçilerin zorunlu ihtiyaçlarını bile karşılayacak düzeyde değildir..."

TÜRK-İŞ, gerek sanayi ve hizmet sektöründe, gerekse tarım sektöründe tesbit edilen yeni asgari ücret miktarları ile ilgili Komisyon kararına **"Muhalefet Oyu"**nun gerekçesini açıkladı.

Hatırlanacağı üzere, **1 Temmuz 1987** tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan yeni asgari ücretler, sanayi ve hizmet kesiminde çalışmakta olan 16 yaşından büyük işçiler için brüt 74.250.— lira, 16 yaşından küçükler için 51.300.— lira, tarım ve orman kesiminde 16 yaşından büyük işçiler için 65.700.— lira ve 16 yaşından küçük işçiler için 44.100.— lira olarak ilân edilmiş, ancak Komisyona katılan işçi üyeler, bu rakamları yeterli bulmadıklarını beyanla karara muhalif kalmışlardı.

★ Komisyona katılan işçi üyeleri, kararın altına muhalefet şerhi koydu.

BAŞOĞLU'NUN AÇIKLAMASI:

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri ve Asgari Ücret Komisyonu Üyesi Mustafa BAŞOĞLU işçi kesiminin karara muhalefet oyu gerekçesini açıklarken, **"Benimsemediğimiz bir yöntemle tesbit olunan yeni asgari ücret rakamları işçilerin zorunlu ihtiyaçlarını bile karşılıyacak bir düzeyde değildir."** dedi ve devamla şunları söyledi:

"TÜRK-İŞ'in 1986 yılındaki yazılı başvurusu üzerine ancak,

25 Mayıs 1987 tarihinde toplantıya çağrılan Asgari Ücret Tesbit Komisyonu bu çalışmalarında Sosyal Devletin çalışanların hayat standardını yükseltme ödevi ile çelişen bir yaklaşım göstermiş ve işçi kesimi olarak bu amaca yönelik tekliflerimiz maalesef Komisyonda Hükümet ve işveren kesimi tarafından kabul edilmemiştir.

Bununla ilgili olarak teklif ettiğimiz aile bağımlılık faktörü, hukuki bir dayanak olmaksızın kabul edilmemiş, yine asgari ücretin işçilere net olarak ödenmesine ilişkin önerimiz de dikkate alınmamıştır.

Komisyondaki çalışmalar sırasında, özellikle sürekli artış gösteren besin dışı harcama kalemlerinin tesbitinde de gerçekçi davranılmamış, asgari ücretin fiyat artışları karşısında alım gücünü yitirmemesine ait pahalılık zam oranının dikkate alınması yolundaki teklifimiz de, kabule şayan görülmemiştir.

Belirlenen asgari ücretin, hakça gelir dağılımını sağlayacak nitelikte olmaması yüzünden ve öne sürdüğümüz önerilerimizin komisyonda Hükümet ve işveren kesimleri tarafından reddedilmesi sonucunda, çoğunluk oyuyla tesbit edilen asgari ücretlerin; işçi ve ailesinin gıda, konut, giyim, sağlık, ulaşım ve kültür gibi zorunlu ihtiyaçlarını en alt düzeyde bile karşılıyacak düzeyde bulunmaması nedeniyle işçi kesimi temsilcileri olarak karara muhalif kaldığımızı belirtmek isterim.

Saydığımız bu mahzurlar yanında, tesbit edilen yeni asgari ücretler, ancak geçmiş döneme ait enflasyon artış hızını karşılayabilmekte, fakat ileriye dönük alım gücüne katkı sağlayamamaktadır."

Asgari ücretle ilgili diğer bilgiler Dergimizin orta sayfasında